

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

Twee Journalen

Van twee verscheide VOYAGIEN, gedaen door

Jan Huygen van Linschooten,

Van by Noorden om / langhs Noorwegen / de
Noordt-Caep / Laplandt / Finlandt / Ruslandt / de witte Zee / de kusten
van Candenoës / Sweetenoes / Pitzora / &c. door de Strate ofte Enghte
van Bassouw / tot voor by de Rievier Obp / na

V A Y - G A T S,

Gedaen in de Jaren 1594. en 1595.

Daer in seer pertinent beschreven ende aen getwelen wordt /
al het geene hem op de selve Reysen van dagh tot dagh voor gevallen is / als mede de
Beschryvingh van alle de kusten / Landen / Opdoeningen / Strekkingen en Courssen / &c.

AMSTERDAM, Gedrukt

By GILLIS JOOSTEN SAEGHMAN, in de Nieuwe-straet /
Ordinaris Drucker van de Journalen ter Zee / en de Reysen te Lande.

Twee Journalen

Van twee verscheyde VOYAGIEN, gedaen door

Jan Huygen van Linschooten,

Van by Noorden om / langhs Noorwegen / de
Noorde-Geep / Laplandt / Finlandt / Ruslandt / de witte Zee / de Kusten
van Candries / Sweetenoës / Pitzora / &c. door de Strate ofte Enghte
van Baffoulo / tot door by de Rievier Obp / na

V A Y - G A T S,

Gedaen in de Jaren 1594. en 1595.

Daer in seer pertinent beschreven ende aen getwisen wordt /
al het gene hem op de selve Reysen van dagh tot dagh voer gevallen is / als mede de
Beschryvingh van alle de Kusten / Landen / Opdoeningen / Strekkingen en Courssen / &c.

VAN NEDERLAND, Gedruckt

By GILLIS JOOSTEN SAEGHMAN, in de Nieuwe-straat /
Opdraver & Drucker van de Journalen ter Zee / en de Reysen te Lande.

Eerste Voyagie" ofte Schipbaert van

Jan Huygen van Linschooten, van by Noorden om / door de Enghte van Passoutu/ tot door by de Riviere Obp / na Nagats / gedaen in den Jare 1594.

Die Schepen in Texel gekomen sijnde / te weten het Boot ghenaemt de Swane / van der Beere in Zee-landt / de Mercurius van Enckhuyzen / en 't

Boot van Amsterdam / met de Bevelhebber en 't Boots-volck / so is onder hun / op Hups dypnen-wesende / een miracelschap gemaect / den 4. Junij 1594. met een vast verbont / dat sp in die Reple by een souden blyven / so veel doenlijck was / tot onder 't Eylant van Kildupn in Lapland; en so sp door ontweder oft anders van den anderen mochten af dwalen / souden op de plaets van Kildupn weder vergaderen. Des anderendaegs liepen de twee Schepen in Zee / dat van Amsterdam bleef noch legghen / wachtende op eenige koopmanschappen en Goederen / die by sepde mede te moeten nemen.

Loopen
myt Texel

In 't uytloopen hadden de wint uyt den Oosten / met een slappe koelte; bytens Dypn wesende / stelden coers *A. A. W.* en *A. ten W. aen* / het was een kilaer weder met Sonne-schijn / en ontrent 4. uren na de middag kregen stilte.

Den 6. en 7. dito / hadden de windt uyt den Westen / met een donckere Heemel en bedeckte Son / hebbende harde koelte en rupgh weer / maer begon den 8. savonts te bedaten / zepiden altoos *A. en A. ten W. aen*; des nachts kregen stilte.

Den 9. dito kregen een slappe nooft-oosten wint / met goet weder / waren na gissingh op de hoogte van 60. graden / stelden coers *A. aen*. Den 10. dito hadden noch een *A. A. W.* wint met een goede koelte en kilaer seider weder / hadden des

midnaghs de hoogte van 62. en een halve graet: na midnaghs begon het met een doodelijcke wint so hart te wapen / dat wy alleen onse Schober-seplen mochten gebruycken. Den 11. dito hadden noch het selve rupg weer en wint / deden coers *A. A. W.* en *A. ten W. aen* / hadden de hoogte van 64. en een halve graet. Den 12. hadden noch al 't selve weer / so dat alleen met de Schober-seplen moesten seplen / hebbende hofse Zee / en de wint doodelijck / tegen den avondt begon het te stillen. Den 13 en 14. dito noch 't selve weer / en veel veranderlijcke windt / sagen veel Waldischen / al spelende hier en daer in 't water stroommen / hadden des nachts geen duysternis / om dat de Son boven een uur niet absent was. Den 15. dito een *Z. W.* wint / met kilaer helder weer / de coers *A. A. W.* waren ontrent 50 mijlen van de kust van Dzonten t' Zee-waert; des midnaghs hadden de hoogte van 66. en een halve graet. Den 16. dito hadden noch een *Z. W.* en *Z. Z. W.* slappen wint / en deden coers als vooren / hadden de hoogte van 67. graden en een half / teghen den avondt kregen een goede koelte uyt den *Z. W.* durende alsoo den gelceelen nacht. Den 17. dito hadden de hoogte van 69. graden / en noch den selven wint / en de Son in 't Westen begonden 't lant te sien / 't weck was van de Eplanden van Loef-boet; waren al te mael g-hackelde Berghen en Steenrotzen / laghen van ons *Z. O.* ontrent 10. oft 11. mijlen / bedeckt met sneeuw. Den 18. dito hadden noch de selve wint / met een stijve koelte: altijt met een donckeren Hemel / hout en bochtigh weder. Den 19. dito smogghens de Son in het Oosten wende / sagen een geplachter ons

Eerste Voyagie van Jan Huygen van Linschooten, na Vay-gats. 3

27

and up / doonde de selve coers met ons /
hadden noch al de selve wint en doncker
weeder / en opklarende saghen 't Eplandt
stappen en de A. Caep. Ontrent twee
mijlen daer van af zijnde / liepen daer
langhs S. en S. ten Z. De Boortkijn
gepasseert zijnde / liepen S. S. aen / had-
den dag en nacht mistich weeder / de kust
boortp de Boortkijn streckt meest S. S.
en N. W. is ober al schoon / sonder bup-
ligheyt oft rudsen / een hoogh lant / siepl
af gebicht / sonder schijnfel van de boet-
strand. Des avonts de Don N. N.
W. quamen boog de Riviere Lancap /
welcke streckt S. W. en N. S. in en up.
Is een schoone Riviere in 't aensien / en
heeft ontrent drie mijlen breete / recht
midden in legt een Eplant / 't welck men
bapten zijnde / beschepdelijck sien kan ; is
stet al seer diep / en heeft aen de slincker-
zijde van 't landt / 40. oft 50. bademen
goet ancker gront. Den 20. dito kregen
stille met schoon weert / wesende in 't ge-
sicht van de Eplanden van Wardhups /
ontrent 2. oft 3. mijlen van ons. Dus
dijende in de stille / kregen sommighe
Engelsche Disschers aen boort / die ons
atrichke Cabellautwen ober wierpen ;
tegens den avont sagen 't landt van kie-
gat / anders 't Disschers-Eplandt ge-
maemt. Den 21. dito smogens quamen
in Kaldun / hebbende een S. S. S. en
S. S. ten Oosten wint / op de Reede ko-
mende / donckendies een Dierisch schip
leggen / om vlijch te laden / welck schip
per ons aen boort quam / ons vragende
na onse pag / 't welck wy hem niet begeer-
den te cooren / waerom hy ongenoechte
van boort troch / sonder ons meer te moe-
pen. Den 22. dito quam onsen Moirael
by ons op de Reede / die daz stille des
voorigen daegs met konde comen. Den
23. dito ontrent N. Weste Don / quam
den Amsterdammer by ons op de Reede
met sijn Yacht / soch quam daer een
Dierische Crapet / soo dat wy in alses
scherpen waeren. De Lappaten / Vin-
nen en Ruffen / waeren seer verdoont /

waerom wy onse sieps na de Witte Zee
niet boerde / daer de wint goet was.
De Oversts ober des groot- Meesters
Coffen / was oock te onperden / om dat
wy daer daghelijcks met ons Yacht vi-
sten / sonder sijn verlos / meenende men
hem daer boog ernige vereringen souden
doen / maer wy hielden ons van alles tuf-
schen beyden / gelijck of wy het niet en
merchten / waerom sy ons Visch-wand
hebben opgehaelt / in meeningh daer me-
de dooz te gaen / maer de onse sulckx mer-
kende / hebben de Ruffen nae gesaeght /
die hun aen lant begaven / latende het
Jol met het Visch-tuygh ten besten :
eenige van hun wierden noch by de onse
betrapt / die haer ober dese dieberte de
huyt vol slagen gaben / de Rocken upt-
trochen / en vachten het Jol met de Roc-
ken aen boort ; des anderendaegs quam
den Bopaert aen boort / sich gelatende
of hem dit bedijf der Ruffen leet was /
biddende dat wy hem het Jol met de
Rocken wilsden weder geven / het welck
wy doch deden / waer boog hy ons herte-
lijck bedankte en vutroch met blijde-
schap. Dus ober zijnde lieten ons boor-
taen ongemoept / hoefwelse ons met qua-
de oogen aensagen.

Korte Beschrijvinge van het

Eylant Kaldun.

Het Eplandt Kaldun heeft ontrent
1. twee mijlen in de lenghte / en een
mijl in de breete / streckt meest S. S. S.
en W. N. W. 't Heft een Canael tuf-
schen 't vaste lant / 't welck op sijn breedst
ontrent een halve mijl is : is ober al seer
diep en schoon / en heeft byna in 't mid-
den een seer goede Reede / tusschen twee
uptsterckende hoeken landts. Ontrent
een halve mijl van 't West-eynde van 't
Eplandt / leyt de Rivier Cool oft Cola :
't vaste lant is een seer hoogh / klippigh
en hael gecompelt lant / sonder eenige ge-
boonte oft groente / dat men van bup-
ten kan sien. 't Eplant Kaldun is seer
hoogh

Cola een
Riviere
in Lap-
lant.

4. Eerste Voyagie van Ian Huygen van Linschooten ,

hoogh en stepl / sijnde aen de Zee-kant
heen afgebiht lant / heeft gantsch geen ge-
boomte noch wildernis / 't is al te mael
louter Regel-steen / steenen van verschey-
de coleuren / groot en kleyn / ruwe en ef-
sene dooz makanderen / soo dat het een
wonder om sien is. Heeft sonderlingh
geen Gedierten / willen seggen / dat daer
Beeren en Wolven sijn / maer en heb-
bense noyt kunnen vernemen. Daer sijn
veel Rheen oft Rinnen / van Claus de
groote / Kiangisseren genaemt / die hoo-
zen hebben by na als Berten / sijn in de
groote by na als groote Rinnen / doch
hooger van beenen / en langhwerpende
van muplen / hebben gantsch geen staer-
ten. Dese Beesten dienen de Lappen
oft Binnen / als oock de Russen / om
een kleyn sleethen vooxt te trecken / daer
een man in gebonden sit / en sleept also
des Winter-daegs over Bergh en Dal
over 't Sneeuw hem / het welck haer
Paerden en Wagens sijn.

Op dit Eplandt en woont gantsch
geen volck dan allen des sonderdaegs /
dan komen daer sommighe Binnen en
Lappen / van by Cola van daen / en
maecken daer hupf / kens / van stocken en
staven aen den anderen geheght / en met
aerde zoden overdeekt / zijnde in de hoog-
te / dat men daer passelijck in mach sit-
ten / daer kruppense onder den anderen
in als Berckens / generen haer met vis-
schen / welcken visch haer de Russen af
hoopen en vermangelen / die haer om de
selve oorsaeck op die tijt mede daer laten
binden. Dese Russen suppen de Binnen
en Lappen up / met noodijstige wa-
ren / die si hen daer vooxt leveren / in 't
koyt / leven daer mede gelijk de Kat met
de Mups.

De Binnen en Lappen is een arm /
betoopt en mismaecht volck / soo Mans
als Vrouwen / kleyn ende seer olick van
persoon / met koyte beenen / en in de gront
moesigh van naturen / leven een arm

elendighe leven. Haer Klederen / Houf-
sen en Schoenen / sijn van Rinnen-vel-
len gemaecht / so datse eer wilde Dieren /
dan Menschen schijnen te wesen / de
Vrouwen dragen Roeken van grof vuyl
Laken / als oock wel sommighe Mans /
't welck haer de Russen brengen / en haer

genoech van 't lijf af-snijden / in bergoe-
dinge van hun betalinge / eeten meesten-
deel visch tot visch / uptgenomen 't hoot /
dat haer de Russen op de selve manier
brengen / haer meeste dranch is Sneeuw-
water / dat seer klaar en schoon is. Des
Winters vertrecken dese Binnen ende

Lappa-

Kapparen by Cola / ende onthouden haer aldaer in de Doffchaghen / daer sy overbloeide van houte hebben om te landen / ende leven alsoo tot dat de Somer weder aen komt. De Kuffen trecken van gelijcken na de Witte Zee / toe / daer zy van daer gekomen zijn. Dit Eplandt heeft sommighe stil staende wateren / voort komende van de af-bloeyende wateren die in de dalen blijven staan / dese lagen by onse tijde vol Ijs en sneeuw / en bevonden dat noch boven een half elle dick te wesen / niet tegenstaende twee daeren daer na quam er een herde wint / waer mede 't selve Ijs terfont gesmolten / en gansch wegh was. Dit Eplandt geeft ook sommighe Doffen / en diepgrijpe gebieden ; mede Werch-eynden / en andere Water-boogels / waer seer wepnigh ; heeft anders niet dan de vissers. Den 19. dito is den Kuiserdammer met sijn Jacht weder 't zeel gegaen / sijn hoort nemende na Nova Zembla / nae dat wy van te booten met malhanderen een verbaot grmaecht hadden / in geval wy malhanderen niet quamen te ghevoeten in de Contrepe van boog ofte by Vaygats en Nova Zembla / in sulcher boegen sullen malhanderen / de Kiepe gedaen wese / weder vertoeven / al hier onder 't Eplandt Kilduyn / tot den laeffen September toe ; om also in geselschap te komen weder na hups te zeelen volgens order. En na dien tijt sou een pder groofoft zijn om de Kiepe / na hups ten besten by hou / te bestieren.

Den 2. Julp / sijn wy met ons 2. scheepen oock weder 't zeel gegaen / van onder 't Eplandt van Kilduyn / ontrent de Son in het Westen wese / en hebbende erom W. en W. ten Z. wint / met schoon weer en Sonne-schijn / stelden onsen horts / bukten zijde / S. ten Z. aen. Den 3. dito tegen abont giffen van Kilduyn ontrent 10. mijlen te wesen / waerpen 60. bademen gront / niet verre van de seken Eplanden / al doer kregen eenen Oostelyche wint / en saghen hier en

daer enige Walvischen speelen die uyt-nemende groot waren. Den 4. kregen een Z. S. wint / en zeilden D. N. O. en daer nae S. en S. ten Z. en S. Z. S. hadden een moope koelte / met klaar weer. Samen des middaghs de hoogte van de Son op 71. graden en 15. minuten. Den 5. dito hadden noch al de selve wint / met een goede koelte / en klaar weder en soune-schijn : sagen by mee : nighte Dupckers om 't schip / wy deden coers S. ten Z. en giffen ontrent 20. mijlen van 't Eplandt Calgopen af te wesen / 't Zee-waert / en van Nova Zembla S. ten N. ontrent 45. mijlen : een wepnigh daer nae saghen wy rechte boog ons uyt / de Zee met Ijs bedeckt / 't welk hem streckte aen beyde yden / so ver als men sien kon / en schern lant te wesen / maer was niet dan damp en nevel / gelijck daer nae gewaert wierden / doen het op klaerde : de Son rijst hier tot over 't Z. W. doch maecht schaduwte / gelijck in Hollandt des Somer-daghs / hadden doen de hooghte van 72. en een derden-deel gracht : en des namiddaghs gront op 50. vadem / met schulpen op de gront. Dicht aen 't Ijs komende / sagen dat het op veel plaetsen dristig / en gescheurt was van den anderen / en na schijnfel waren de dijs schotfen wel 3. oft 4. vadem dick boven water ; in 't hoxt saghen wy ons midden in het Ijs omringt / sonder eynde daer aen te sien / dan de wegh die wy gekomen waren / hadden wel dampen als landt / maer veranderden / veel mael in een oogenblich / doch verinoden echter landt ; saghen ober al by 't Ijs / groote meernighte Klobben ofte Zee-honden / swommen en op de schotfen springhen / oock geheele scharen Vogelen als Gansen by een bliegen ; eyndelijck siende getn moosje te doen / hebben weder uyt het Ijs gewent / op den anderen boegh / al tijt met de selve wint en koelte / en soo slecht water / dat het ons verwondering was. Den 6. hadden noch al het selve weer en wint / doende den selven coers van

van Z. Z. 10. des namiddaghs hadden de hooghte van 70. graden / bevonden gront op 50. en 38. badem. Den 7. dito tegens den morgenstont zeplden Z. aen / sagen lant / en lagh D. Z. 10. van ons / was hoogh en black / maer op veel plaetsen bedonipt / so dat wy 't niet bescheydelijck konden sien / waerinder 7. oft 8. mijlen af. En komende op 3. mijlen / daer van hadden 30. en 26. badem diepten / al waesige gront. Dit lant was nae giffingh Candemoes / welcke hoecb bleef van ons leggen N. W. heen / 't was al te niet in schijnfel / gelijck 't lant van S. 16. 17. oft Wiffchers- Eplandt / tusschen Wadshups en Kildupn. Den selven dagh wat nader aen 't landt / onder de twee mijlen komende / vonden 20. badem / met gemenghte swart en roet zant op de gront / en op een mijl naer 9. badem : alhier woenden wy 't van 't landt af / wiesende in den tijdt ontrent 11. uren ; quammen in een kromme esleboogh by het lant / daer aen de water-kant / een stepl afgebicht Berghsken / met een kruys daer op was / ober dit Berghsken was het een dubbel landt / sijnde al het ander enckel / als oock hoogh / en aen de Zee stepl afgaende ; was in 't sien een fray groene Landtdoortwen / hoewel het aen veel plaetsen noch besneeuw lagh / maer had gantsch geen geboomte noch wildernisse ; den Admirael die wat dichter aen de wal was / septe daer twee kruysen by een ketterken gesien te hebben. Sagen oock een Berck van schoon water by het Berghsken / in de Dalepe af slozen / loopende also in Zee / ontrent 4. oft 5. mijlen / in onse af-zeplinge / hadden de hoogte van 68. graden 40. minuten / doen woenden wy 't weder na de wal toe / doende coers Z. W. ten W. aen / quammen weder tot op een half mijl by 't landt / alwaer hadden 13. bademen diepe wasige gront / het lant was laegh en effen / had alleen sommige Heubelen / sonder eenige geboomte / de kust steecht meest Z. O. en N. W. het schein een schoone Landt-

doortoe / en sagen daer geen furende op / dicht daer by komende / quam ons sodan warmte lucht van 't lant in 't aengesicht / gelijck of wy door een ontflecken Oven geslaen hadden / dat ons waghwoon en vrent docht / te meet wyl wy in 't eerste af-wenden / groote koude gevoelden. Hier woenden wy 't weder van lant / en begonden des nachts O. en O. ten Z. aen te zeplen. Den 8. dito liepen wy noch op de selve coers / en wy gemooten groote schooten N. W. als ons halbe schip / liegen hier een groete Ijs / met nat bechegh weber / en den Z. Z. 10. wint / niet wetende waer wy waren / dan by giffing ontrent 10. mijlen van 't lant / daerom setten aen 't ancker / waersten de klaer weer / laghen op 32. bademen schoone gront / de stroom quam alhier Z. Z. 10. by / doch was een slag gat / in de Wester-son lie ten wy danchet / waer opgeklare sijnde / en gingen weder te zepl / doende coers Z. O. aen / ontrent twee mijlen weeghs / en daer nae Z. O. ten O. saghen recht voor ons yet een schijnfel van Bergen / als ware het lant / 't welck hem op drupfenderlepe manieren veranderde / ontmoeten oock veel Ijs-schooten / die vreeselijck om sien waren / sommige so groot en hoog / als een groot Schip / met gaten / als waren het Spelonken en steen-klippen / sagen oock sommige houtkens / als wortelen en schooten van boomen in 't water dajen / oock krupt-tackliens en berren van Doogelen / sagen oock klepne Dinkijens vliegen / die van 't lant verseecken waren ; oock mede twee groote Doogelen / in het aensien als Swanen / die Noort-waert aen vloogen. Van al dese tephenen was vermoeden / dat het Eplandt Colgopen N. O. en N. O. ten O. van ons lagh / giffen doen te wesen tusschen Colgopen / en tegen ober den wijck die men voer by 't Eplandt. Nogsonnits march / welck Eplandt wy niet en vernamen / vonden een diepte van 34. en 35. badem / met swart als oock roet sant / sommigs schulpjens.

Den het
Lant van
Candemoes
noeg.

lens. Enrtwerpigh daer na / sagen ons
 van alle yden met H besingelt / doch
 was altemael dyfingh en aen stucken/
 daer waren schooten als groote steen-
 klippen en Eplanden; 't help veel dat
 wy sul water en klaer weer hadden / on-
 trent 6. mijlen gezept hebbende/wenden
 eens af / en liepen na een uur klaer wa-
 ter / doende insgelychs onsen coers O .
 2. O . aen / lagh eventwel aen beyde y-
 den vol H / hadden hier 20. a 30. vaem
 diepte / zant-gront. Den 9. zeplden al-
 ding tot ontrent zupder-son / quamen
 weder rondom in 't H / 't welck hem
 ober de geheele Zee / in dyftighe schossen
 verspreide / maer aen ly was aen mal-
 handeren gelijck vast landt / so dat men
 daer geen openingh sagh / alhier wonden
 wy 't een stuckwerghs af / en deden weer
 onsen coers doog de schooten hern O . ten
 2. aen / hier hadden wy de hooghte van
 68. graden en 32. minuten / weseude nae
 giffingh 9. oft 10. mijlen West-waert
 van Swetenoes / sonder noch eenigh
 laet te sien / hoewel een klaren Hemel.
 Saghen oock samtijcs eenige Zee-hou-
 den oft Hobben / en oock Bogelen / maer
 werpigh. Da twee glazen gezept had-
 den / quamen weder aen 't H / dat aen
 de A . O . yde noch al even dick en vast
 lagh / als landt. Alhier weseude / begon-
 den 2. aen / een byder openingh te sien /
 als oock in 't 2. O . en 2. W . waer doog
 brer waer scheyten / wonden het weder
 van 't H en liepen 2. en 2. ten O . aen /
 aldus vier glazen gezept hebbende / be-
 gonden wy een laegh black landt / ster-
 brude meer O . A . O . en W 2. W . te
 sien / wy giffen laet van Swetenoes te
 wesen / waren daer ontrent 4. oft 5. mij-
 len af / hoe wel wy 't niet bescheydelijck
 konden raken om de dicke dymfinghe en
 dampen / die daer ober hingen; hadden
 hier 21. vaem sterck groent / kreegen een
 zupden waer ober 't laet hern/wech seer
 waer was. Aldus ont op den hude-
 ren boegh / en liepen oost ten zupden / en
 oost zupd-oost aen / hadden noch veel

H om ons dyden / maer byref den niet/
 wijl de kust ons docht schoon te wesen;
 ons beuachens konit dit H meest wyl
 den inswijck van tusschen 't landt van
 Candenoos en Swetenoes / de welke
 met het Epland Colgopen een Canael
 maecht / soo dat het H geen wyde ont-
 gangh heeft. Daer verloop van een glad
 vonden 18. vademen klep-gront / met
 zant genengt / ruygende de wint zupd-
 oost nae landt toe / en drooghde natuer-
 lijck op / tot op vijf vademen / een half
 mijl van 't landt weseude. Het landt
 strecht oost / nooyd-oost en west zupd-
 west. Saghen west-waert aen een hoeck
 lands / nae vermoeden den hoeck van
 Swetenoes / en loopende tot een half
 mijl onder landt / setten ons Jaght wyl/
 en een werpigh gezept hebbende / sagen
 in een verheven sant-strant een openingh/
 't welck scheen een schoone Rivier te we-
 sen / na vermoeden Colcoba genaemt/
 het Jaght went daer dicht by niet meer
 dan een vadem waters / waerom weder
 aen boort quam: zeplende dus weder van
 landt tot op een half mijl / en geracken
 haest verder / vonden doen / schotseu H /
 die op 7 vadem diepte niet bloeten moch-
 ten; bleuen hier ontrent een uur aen het
 anker leggen / tot dat het op kluerde:
 als doen sagen het rondom vol H dyj-
 den / dat op ons aen quam / waer doog
 wy gedwonger waren / weder na landt
 toe te loopen / om 't H te schouwen; de
 wal genahende / sagen Oost-waert boog
 ons hern / een punt lands / en daer ach-
 ter een Riviere / dat wy hoopten de Ri-
 vier Pitano sou wesen / waerom wy
 ons Jaght daer na te vernemen sonden/
 blijvende onderwyl bukten het H ten
 anker leggen. Den 10. dito / quam het
 Jaght weder aen boort / en sep / datter
 een goede Haken was / van 13. 12. en
 11. loet waters / waer doog wy goet voun-
 den daer in te loopen. In 't w-zeplen
 van de Haken / saghen een zepl van wyl
 het wesen ons na komen / 't welck ge-
 lijck naderant veronden / een Russisch
 Loddigh

Stonden
in een
onbreen-
delijken

Loddingh was / die uit de Witte Zee kwam / en na Pitjora wilde ; top liepen dicht by de ooster-wal hern / en hadden in 't inkomen van de Haven 14. 13. en 11. voeten waters / aen de west-3pde is een drooghte / daer men maer een baem waters heeft. Liepen soo drooght in tot op twee en een halve baem diepte. De genoemde Loddingh / kwam van gelijcken in de Haven / om de stilte / verwachtende weert en wind / om sijn Rieps te verhoorden / de Russen quamen aen boort / en top quamen daer na oock aen de Loddingh / bewezen ons groote vriendtschap / top onder vzaeghden / nae al de gelegentheyt van 't lant en Ruse / en na top van haer konden verstaen / bevonden de Caerten en onderichtingen / die top mede vzachten / met de onderbindinge niet ober een te komen. En onderbonden geanchert te leggen / in 't ooster-gat van 't Eplant Torat / by de onse noot bekend. De Russen wisten van geen hooghte oft graden te seggen / niet te min dienden ons altoos tot een bewijs en kontschap / van de Hoeken / Rivieren / Eplanden / en van de Contrepen met de rechte namen. Wisten van Wapgats anders niet als van hooren seggen / dat het een engh en altoos een bevoopen gat was / en van woepnigh diepten ; en daer door wesende / seiden datter een Zee was / die sy de zunder en warme Zee noemden / ten aensien van de Drooght-Zee / die sy de koude Zee heeten ; oock mede dat het 15 al te mael na Noba Zembla sijft / en daer 't gehele jaer ober leyt. Den 11. ontrent tegen den middagh / sagen 3. zeplen / van uit den westen langhs de wal heen komen : met het Nacht daer nae toe vattende / sagen dat het Loddingen waren / die alle gelijck nae Pitjora wilden / top onder vzaeghden haer nae de gelegentheyt van de Ruse en Rivieren / als oock na Wapgats / maer wisten anders niet te seggen / als top daeghs te vooren / van de andere verstaen hadden : doch seiden oock / dat men wel dood Wap-gats sou moghen va-

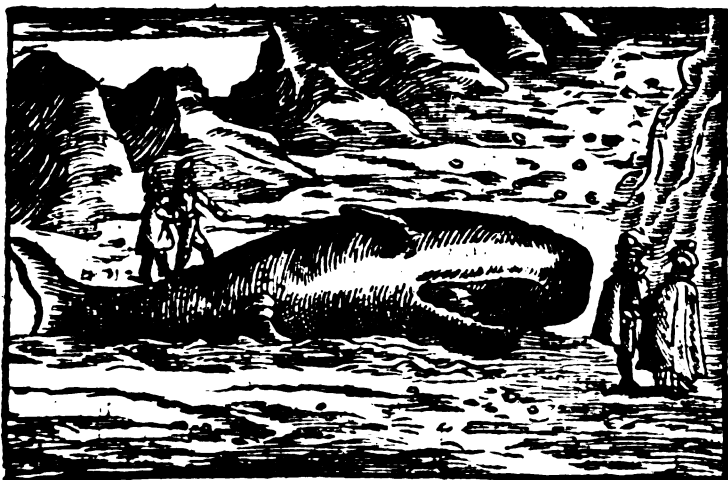
ren / dat daer so groote meernigte van Walvissen en Zee-paerden wart / dat 't geen Schepen door mochten komen / of 30 vernielden / 't welck top ons wel getroost lieten / wenshende anders geen hinder te vinden / andere seiden / dat daer klippen en droogten in lagen / so dat onmogelijck was daer door te komen. En meer andere verskeringe / soo 't scheen om ons daer van af te schijcken / doch hoopde ich hun alle leugenachtigh te maken / en waerachtiger onderbindinge bekomen. 't Eplant Torat legt op 68. en een halve graed. Den 12. dito sagen noch een Lodding van uit het westen komen / die Oost-waert aen de Ruse langs voortop liep / sonder dat top daer sprak van hadden : een woepnigh daer na sagen 2. Russche Jagers op 't Landt nae ons toe komen / die seiden daer den gantschen Sommer te sullen verblijven / om haer pofijt met Bissen en jagen te doen / want men hier ober al / na haer ieder seggen / een groote meernigte van Nacht heeft / als Beeren / Babels / Maats / Vossen / en diergelijke gebiertten. Top vzaegden haer offer geen volck op 't lant woonden / wijl hier en daer eenighe bupren gesien hadden. Seiden datter sommighe Jagers gelijck als sy onthielden / om de Pelsterpe te vergaderen : verstonen oock van haer dat het geen Russen en waren / maer een Cael op haer selven hadden / doch konden eventwel oock goet Russch sprecken. Top baden ons in de Riviere Colocoba / by haer te willen komen.

Dit Eplant Torat / en 't vaste landt daer ontrent / is meest al te mael aen de zee-kant / so breer men sien kan / een leeg vlak Landt / en meest zandt-strandt / de welcke tot ober de twee mijlen landewaert in streckt. Heeft daer na een Geberghte / en achter dit leghet de Riviere van Colocoba / soo men ons seide / en sage daer oock sommighe roock op gaen / al dese platte Landoutwe heeft veel stille staende beslooten waters. Men siet daer ober al veel doede stappes van Beeren /

Beeren
van de
Colom
Cape.

en breedte by ander soot van wilde Be-
derten klachten / waer doo genoech te
verstaen is / dat het overbloedigheyt van
Zacht heeft / vanden daer oock meenigte
Meruten / Rotganfen / Bergh-En-
den en diergelijke. Als het hier stil is /

heeft men der sulch een quellinge van de
Muggen / dat men sich daer niet van
bergen kan. Den hoogleden nacht pas-
kerden daer noch 3. Loddingen booy-
oost-waert aen / na Pitjora toe. Den
14. als oock des daeghs te vooren / sagen

by sommige Walvischen in de Haven /
by ons op de Grede komen: wy verbol-
denke wel / maer by saute van Harpoen-
pers / konden geen gewelt daer op doen /
doch kregen in 't eynde een / byachten
hem aen strant op het dwoogh / daer wy
hem aen stercken kapt en / en in tonnen
kleden / om Craen af te koken. Was
noch jongh / en had echter 33. of 34. voe-
ten in de lenghte / en de staert by de acht
voeten byert / had aen elke yde van de
andere staert-bernen / op-waerts aen
streckende 268. beerden / kregen daer
20. con Spech van / behalven 't vlees /
ingewant en vel. Terwyle dat wy al-
dus met dese Walvisch doende waren / so
quam de macher (so 't s'heem) de kwijs /
tot op een strem-werp daer van al / by na
geheel boden water leggen / siende het
spectakel aen / in sulcker voegen dat wy
hem gemakelijch genoech mochten ge-
kregen hebben / soo wy gewilt hadden /
maer om dat wy dert geen vaten noch

gereetschap toe en hadden / lieten se ge-
werden. Den 16. dito siende dat het is
wat minderde / en wegh dreef / sijn we-
der t'zepl gegaen / en 't gat uytgelopen /
onsen wegh voortaan de kust langhs /
hebbende een slappe zupde-westen wint /
en soo heet weert / als of het in de Hout-
dagen in Hollant had geweest / waren so
van de Muggen gequelt / dat ons daer
booy niet wisten te bergen. Lieten hier
op 't hoogste van de Dupnen een kruit
opgericht staen / met ettelijke namen en
mercken daer opgesneden / dus zeplende
kregen veranderlijke wint / wpt den oost
en S. N. S. maer alijde met een slap-
pe koelte. Ontrent de Hoorder-Don /
doen quamen wy by de Riviere van Co-
coba. 't Landt tusschen het Ooster-
gat van Corar en Colcoba / streckt
meest oost en west / en oost ten zupde ynde
de ontrent na giffinge 5. mijlen weeghs /
en diepte na dat men daer dicht oft verre
af is. De kust is geheel een sand-
strant

Strant. De Riviere van Contocoba / is toegên de ondiepte onbeguaem oft daer in te loopen. Hier vonden een Loddagh die daer lagh en vischte / de welke met onse aankomste sijn anckers licht / en na Pitzaro toe liep / was de selve die ons onder Coxar leggende / de twee Jagers aen boort gesonden had. Schoncken ons een versche soodvisch / de Salin niet ongelijck / doch veel kleiner. Den 17. dito zeilden met variable wind / en stil weder de kust langhs heen / en quamen ontrent den abont op de Riviere Pitzano. Al dese kust is effen sand-strant / Colocoba en Pitzano / sijn ontrent na gissing 6 mijlen van den ander / men heeft over al een half mijl van 't lant schoone diepte en gront op 7. a 8. badem. In de mont van de Rivier Pitzano is maer 6. voeten waters / en is gantsch onbeguaem met scherpen daer in te loopen. Soo 't scheen strecht die verre landwaerts / in loopende met bochten / heeft binnen aen de westzijde een steple verheven wal / aen de oostzijde is al te mael een blacke sant-strant / met verscherpde Heubelen. In ders tijt hadden drijftigh weer / belettende de stralen van de Son dooz te schijnen / hoewel dat top de Son klaer mochten sien / sijnde soo roodt als een schaar-lacchen / in sulcker voegen / dat ick mijn dagen diergelycken nopt gesien heb / en was ons een verschickinghe om aen te sien / top vermoeden dat het hitte en drooghte bedudde / maer quam daer na op een oosten storm upt. Na dat eenige tijt dooz groote Hs schossen gezept hadden / quamen daer na in een klaren Zee / doende coers oost nooydt-oost / en oost ten nooyden aen om de bancken en ondiepten die men ons gesep had / tusschen Pitzano en Pitzora te leggen / te schouwen: Waren hier upt het gesichte van 't landt / kreggen in de nacht soo veel groote Hs schossen / als Eplanden in het aensien. Den 18. dito kregen een grooten Mist / gedurende so tot zupder-Son / doen wiert het weer klaer / eventwel eenen bedechten Hemel /

en sagen 't lant / sagen hiet daer aen een Loddagh / die in de Haken van Pitzora geanchert lagh : maer mies het seer stijf begon te hoelen / met een holle Zet / en veel Hs schossen hadden / vonden top raetsaem het op 6. badem hapten te stoten. Des anderen daeghs begont op te klaren / hebben onse anckers gelicht / om te sien oft beter kennis van 't landt konden kreggen. Den 19. dito zeilden of en aen / en quamen 't landt van de Riviere Pitzora te berckemen / 't welck zupdt-west van ons lagh / ontrent een halve mijl / en al 't lant van Pitzora is een blacke strant / sijnde al te mael water-pas in de blackte / en een mijl weeghs daer van komen 't lant te sien / vonden in dit heen en weer zeplen seer on-effen diepten / van 3. 4. en 9. badem. Dese kust strecht van Pitzano tot Pitzora / is nae gissingh meest oost en west / ontrent 10. oft 11. mijlen weeghs ; en sende dat het weer beterde / als oock dat het Hs upt de ooghen dreef / namen vooz onsen Rieps te verboderen / en stelden onsen coers oost en oost-nooyt-oost aen / na Waggats toe / hebbende van Swetenoes af / tot noch toe / al 't water gebonden van een bracke smaek / en niet te sant / 't welck dooz de meernigte van 't Hs en Sneetw wiert veroofsackte. Den 20. dito de Son zupdt-west wesende / hadden de hooghte van 70. graden / waren nae gissingh ontrent 7. mijlen nooyt oost van Pitzora af / alhier zijnde deden onsen koers N. O. aen / sagen meernigte tacken en strupcken van Boomen in Zee drijven : sagen oock een depnsinge en nebel in 't nooyt-oosten / dat top meenden landt te wesen / maer bergingh daer na weder ; Dien dagh quamen noch op 32. badem diepte / sonder nochtans eenigh landt te vernemen. Den 21. dito in den Wageraet / sagen het landt / en was nae onse gissingh het Eplandt van Waggats / lagh oost en oost ten zupden van ons ontrent drie mijlen / was een mop verheben lant / dan om den Hebel honden 't niet recht sien : hadden noch

De Son
soo roodt
als schaar-
lachen.

Den 21.
Landt
van Waggats.

noch de diepte van 32. baem sieck-gront. Op gisten Daggats van de Ribier Pit-joca ontrent 30. mijlen; een vaer glazen verlopen sijnde / kregen een groote donkerre IJst / so dat ons het gesicht ober al benoemen was / en mochten niet hooger dan 2. en 2. ten IJ. aen zeplen. Tegen den middag weder op-geblaest zijnde / konden 't lande doen bespiedelich sien / lagh ontrent 3. mijlen van ons : hier hadden de hoogte van 70. graden en 20. minuten / so dat wy boog gewis hielden het Daggats moest wesen / hadden noch al een groote meenigte van Drijs-hout / dat de geberle zer ober dyef / van struicken / tocken en woogelen van boomen / en 't water was alhier so swaert / als het binnen-water in de steten van Holland. Een wepnigh daer na / liepen tot op een vinderel mijls na de wal / zeplende daer al so langh 10. / zupde-zupde-oost aen / houdende 13. / en 9. badem sieck-gront / de kust van Daggats soo wy be-oogen konden / was hier zupde-zupde-oost en noot-noot-west / het scheen een schoone Lands douwe in 't aensien / een wepnigh op-gaende / blach werpende boben op / en seer goet ober al betruassen / doch hael sonder eenigh geboorte / zijnde aen de Zee-kant stutigh en klippigh / op eenige plaetsen als van Grauwe-steen / op andere met grauwe af-gaende stranden aen te sien / had veel klippen en stikken boben water / boben op 't land lagh geen Jaerends dan aen de Water-kant en tus-sen de klippen. Dus vertoont sich 't Epland Daggats aen de West-zijde. Ontrent Hoop-wester Son / quamen wy de eerste heeck / en sagen wy de Water-kant 1. houte struicken stam / waer dooz ver-moeden dat 't ontrent Alderschen moe-stru waken / en om daer na te vernemen / sonden ons Jacht daer na wt / alwaer komende sagen dat het stutse struicken waeren / die alhier te mers waken ; sagen geen waerscheynichheyt van volck oft huysen / doch langhs de strand zeplende werden spiedelich een Lappen oft An-

gebooren van 't Epland gewaer / maer en wou ons niet ter spraek staen / depas-de achter wt / en liep siel wegh / sonder dat wy hem konden achter-halen / niet tegen-staende wy scheen ober beyde zijden march te wesen in het waggelen gelijck der Lappen en Binnen aert is : was van persoon en kleedinge de Lappen en Binnen van Kilduin gelijck : waer dooz wy gewis en boog seker hielden / dat het Daggats moest wesen / dooz dien 't meest met de onderrichtingh die wy daer van hadde / accordeerde ; 't scheen wel binnen in 't land eenige Woon-plaetsen moesten sijn / dan konden anders niet vernemen.

Het Landt is een schoone Lands douwe / meest blach streckende / wt-genoomen sommige langhe blache Berghen / Heuvelen en Dalen / 't heeft hier en daer stilstaende en beslooten wateren of moerasschen / die wt de afwateringhe hant oeffenich nemen ; heeft ober al veel lepel-belt-Bloemkens van alderhande couleur / en sommige van seer wtrennende fleur / op sommige plaetsen oock schoon Gras / maer meesten-deel een berzenght groen kruit / anders geheel en al het Epland Kilduin gelijck. Sagen gantsch geen geboorte / noch oock gedicten / dan alleen twee sibeeren loopen / niet te min bonden te mers gebeenten van beesten leggen : voet-stappen bonden op 't landt niet / want konden daer geen induck doen. Geboelte seer wepnigh / sagen twee belt-Burchens bilighen / en een Swaluwe / oock op de zee-kant Alder-twen / die boben op de steen-stotzen Jongen en Euren hadden / hoewel 't vermoeden is / binnen in 't landt Gebierten genoegh te sijn. De zee-kant is meesten-deel klippigh en rudsch / al te mael van louter en schoone grauwe Ardupn / seer wonderlijch aen te sien / heeft op plaetsen af-gaende stranden / ende hier en daer wijckelens tusschen de klippen in / van granien / waer zant / met klepne Kegel-sternkens bermeyghs ; lept ober al aen de strand vol drijs-hout / ober hoop gesmee-

gesitteen / ja boomer met woortelen en al / en sommighe so groot dat men in noot daer Masten van sou konnen maecten / dat een verwonderinghe te sien is / of de stormen of de groote bloeden moeten die daer werpen. Wy bonden daer stukken van een Loddigh aen de strant leggen / die daer met een ontweer vergaen moet wesen / loopende met de Yachten weder na voort toe / kromden den eersten hoek om / daer de kruppen stonden / de wal langhs / van waer de kust weder streckte so lang men beoogen kon / zupdt-oost ten zuiden aen / en ontrent een vienden deel mijls van desen eersten hoek af voortdaen / heeft men eenen groote inwijck / waer aen de west-zijde op een hooghe steen-klippe / een groot Ruisch kruppen staet / hebbende aen de selve zijde sommighe steen-klippen en kluden / en wepnigh van de wal af leggen. Dese Bap streckt meest Noorden inwaert aen / met een bocht / inboegen dat wy 't eynde daer van niet konden sien. Aen de oost-zijde leggen 2. oft 3. Eplandekens / met sommighe klippen en kluden. 't Schijnsel van dese Bap was / dat men daer wel soude mogen Scherppe bergen / voorsz alle winden / hoewel wy de diepte niet ondersocht hebben. Ontrent een vienden deel mijls daer van daen / setten wy het op 10. badem steek gront. Den 22. dito hebbende een oostelijcke wind / lieken onse anckers weet op / en gingen 't zepl / onse coers doende zuyt en zupdt ten oosten / ontrent twee mijlen weeghs / doen lieten wy om de stilte weder het ancker vallen / alhier hadden de hooghte van 69. graeden en 45. minuten / ontrent den about gingen weder zepl / en deden de voortgaende coers / liepen aff tot een andere hoek / welke mocht wesen / ontrent vijf mijlen weeghs van de voortgaende Bap zupdt-oost heen. Dese hoek maect een vertooninge van 3. oft 4. Eplandekens / die doch niet verre van 't vaste lant schijnen te leggen / op de selve hoek / op een der bpleggende klippen / stonden

weder twee houte kruppen / ingedaente als die top de vooren gesien hadden. Den hier zeplende / quam ontrent Noorder Son / recht voorsz een open / ontrent een mijle weert / hebbende in het midden soo 't scheen een Eplandt leggen / 't welck hem strekte in de langte als de kust / so dat het tweeropenen maecte / zijnde het gat aen de zuyt-zijde tofder in het gesicht als dat van de noot-zijde en van 't zuyder-gat af scheen de kust weder te strecken zupdt-zupdt-oost aen / soo verre als men sien konde / al te mael een vlak / doch wepnigh verheven lant. Dit open met het Eplandt in de mont / was mijns beooukens / de Straet tusschen 't Eplandt Vagats en 't vaste lant / wijl alle de gelegenheden / met de onderrichtinge die wy daer van hadde / wel ober een quam / als mede de haerten sulcks aenwysen / sagen van boven de steng af / dat het hem een groot stuck weeghs oostwaert aen in strekte / al hoewel men verheeren weder Landt sagh / en om dat wy onderricht waren / batter een Eplandt aen 't zupd-eynde van Vagats sagh / en van daer oostwaert aen 6. andere Eplanden / so docht onst eenemaal / dat die Eplanden / sich van verre wel als vast lant konden vertoonen. Echter beraemden noch verder aen te zeplen / dat gat voorsz / om te sien of elders noch een andere openingh was / en dan mochten te sekerder dese daer voorsz honden. Wy sagen recht voorsz 't gat 3. oft 4. Mijlen / die wy Zee-perden heten / wordende van de Ruischen Noose genaemt / bescheptelijck met het hoofden halve hals boven water / waren van een roffe couleur / en hadden twee tanden up den mont strecken / van boven nedewaerts / gelijk de Olifanten. Den 23. dito zeplden noch de kust voort aen met een flappe koele / hier begon de kust weder zupden ten oosten en zupden / en schenen weer sant-stranden aen de zee-kant te krijgen / als ook blacke wateren / inboegen dat wy ober een mijl weeghs van

Den 23. dito
oft de
Zee-perden.

het land / maer 7. 6. en 5. badem diepte hadden. Sagen hier en daer wel roock op gaen / maer geen lant : waer dooy wop ophielden dit 't vaste land te wesen / des middaghs hadden de hoogte van 69. graden 13. minuten. Om beter onderrichtinge / met het Nacht na lant varende / kregen te wets meerder blachte / so dat nergens dpoogh honden aenkomen / zijnde op plaetsen verheven zant-landt / en op plaetsen blache strant / van een hupen-achtigh zant / met klep en klepne Regelscheutjens gemenght ; vonden daer een klep en dpoogh siebierken. Een stuck heen om en wederom te landwaert in loopende / had so wepnigh waters dat men daer half dpooghboers sou dooy loopen. Dus vertoonde hem het vaste land / aen de zyde-zyde van Vaggats. Vonden hier en daer eenige spaenderen en buys / so dat daer hoet Loddingen moesten geweest hebben. Dit is een seer schoon Landtschap / al hoe wel 't op de hoogte oock versinght krupst heest / 't welck seer bol en saght te treeden is / dat komt van niet beartbepte te woeden / in de gront is 't een bequame aerde / om alle Dachten / so 't schijnt dooy te bengen / heest by de stilstaende water / veel schoone Velten van Gras / sagen daer geen gebierten / maer wel voetslappen van Rhumen / en oock van groote Vogels / wat grooter als swanen in 't aensien. Sagen 2. oft 3. klepne berck-Dinkjens / waer van onse gaten twee jongen greepen. Andere Gebierten gantsch geen. Het land had oock in de Daelen veel Belid-bloemen / van alle soorten / en oock seer veel Bles-loock. Kregen hier weer een warmte / en mugen op 't landt / die ons van dat wop van 't Landt Ditsora affshepen / nopt meer ootrent waeren / waer dooy wop te min ruyffelde aen 't vaste landt. Sagen oock binnen 't lant op sommige plaetsen roock op gaen / so dat het daer moet bewoont wesen : maer aen de zee-kant sagen geen blyken van volck. Sagen oock een stroom in loopen / welcke / so 't scheen / na het

nooyt-oosten inne-waert aen strechte. Wop water na gissingh 10. of 11. mijlen 't gat vooyb gelopen / en siende dat geen vooydel deden / maer dat het landt sich meer en meer zyde-waerts upt-strekte / keerden weder Nooyden aen / om het open van Vaggats te onderzoeken. Den selfen dagh giughe de Don weder in het nooyt-oosten onder / maer quam een wepnigh tijts daer na aldaer weder op. Dit was de eerste reys dat wop hem upt het gesicht verlooren / van de 17. July af. Den 24. dito hadden noch al oostelijke en vooydelige wint / en somtijts regen. Den 25. met den dageraet, quamens weder by de straet van Vaggats / tusschen twee hoecken landts / wesende in de bree-
te van een klepne rijs / streckende oost-
waert in. 't Lant was / van beyde zyden niet te hoogh / black boven op / en groen-
achtig / maer gantsch hael van geboomte ; De suyt-zyde / welke wop vermoeden
't vaste landt te wesen / was in 't eerste inkommen so 't scheen sant-landt ; 't had
wat vershepde van het land / vershepde
groote en klepne Steen-klippen en Ruis-
sen leggen langhs de kust heen / wat in-
waerdert aen / begoft dese kust wat steen-
achtigh te woeden aen de water-kant.
De Nooyt-zyde / dat na ons duncken het
Eplant van Vaggats was / was wat
steyder aen te sien / doch oock black lant
boven op / hebbende aen de water-kant
graude Arduyn klippen. Op de eerste en
nuytste hoeck van 't Eplant Vaggats /
sagen so 't scheen / veel kruppen staen /
waer van gemoech te vermoeden is / dat-
ter de Ruischen verkeert hebben / al hoe
wel geen blyck van volck oft hupsen kon-
den vernemen. Beyde dese kusten
streckten met wijcken en bochten upt en
in / voornamentlijck aen de Nooyt-zyde.
Daer in loopende vonden in 't eerste in-
komen 9. en 10. badem / en daer na 5. oft
6. herde en niet te schoone gront. Dus
zeplende / sagen 't lant dooy ons upt / een
stuckweeghs hem gantsch rontom be-
stooten / en 't scheen aen den anderen
vass

De Ruis-
ringe
van de
inkomst
van Vag-
gats.

14. Eerste Voyagie van Ian Huygen van Linschooten ,

bast te wesen ; en mit s̄ het een doncker
rupgh weer was / doch̄t het ons goet te
ancheren / om verder aen de sekerhepdt
met de Jachten te ondersoeken. Wy
settent by de Hooyderwal / rupm een
half mijl binnenwaert in / en sonden ter-
stont de Jachten / om verder kennisse te
nemen. Sagen hier en daer wisch up̄t het
water op en neer spjngen / die geheel wit
was. Een wepnigh geanchert wesende /
kreegen met een strom veel ^Ws / 't welck
up̄t den oosten de straet quam drijven.
Wonden hier dat het water wies̄ met de
stroomen / die up̄t den oosten quamen /
waer mede ons gant̄sch booz̄ gewis dog-
te / dat het gat moest booz̄ gaen in een an-
dere Zee / daer de bloet van daen quam.
Wat na de middag quamen de Jachten
weder aen booz̄t / en brachten ons goede
rijbingh met hoope om 't gat booz̄ te mo-
gen / want sepden / dat geharen hebbende
ontrent 2. mijlen weegs / 3p gebonden
hadden een Eplanden van ontrent een
half mijl groot / doch̄t kael / sonder pet te
hebben / dan Voet-stappen van Rhinnen
en Boogelen. Men de oost en zuyd-zyde
van dit Epland / vonden wepnigh diep-
te met een blache gront ; maer van daer
af / nooyt en nooyt-nooyt-oost aen / qua-
men weder in de diepte / en behonden dat
hem het gat nooydt-nooydt-oost up̄t-
waerts aen strekte / tot in een rupme zee /
gelijck sp̄ anders niet konden bemerken.
En om dat het doncker en sueruwachtig
weer was / en konden 't rechte beschept
van alle sekerhepdt niet hebben /
dan onderbonden dat het water aldaer
weder van een Blautwe Coleur en seet
sout was / gelijck de Zee Oceanus ober
al is / en veel verschepden van 't water /
dat wy aen dees̄ sijde van 't landt heen
hadden / 't welck teerachtig en van swar-
te Coleur is / en brack in de smaeck.
Het dese teeckenen waren seer verbijst /
en hielden genoegh booz̄ seker / dat het
een booz̄ gaende straet / en het ander we-
der een rupme Zee moest wesen. Waren
ook aen Daggats aen lant geweest von-

den daer een houte Krup̄s stam / en doch̄t
een barsche waer-plaets / veel knippen in
d' aerde gemaect / om Doffchen / Wa-
ters oft Sabels te vangen / so het schein :
daer lagen een groote meermichte Rhien
en Rhinnen-hoornen / sommighe met
hoofst en al tot het been toe afgeknaght /
't welck te vermoeden is van de Wolden
en Weeren gedaen moet worden / waer
van sp̄ na schijn / sommighe sagen loopen /
andere kennisse van wooningen oft volck
konden daer niet vernemen. Men booz̄t
komende brachten een hoofst van een
Zee-paert mede / met de tanden en ge-
heele hals daer aen bast / en geheel wou-
derlijck / waerom 't selve in 't Naderlant
mede namen / en naderhant D. Pakide-
mus̄ vereerden. Den 16. dito was het
weer wat klaarder / doch̄t hout / en een
harde koelte up̄t den oosten / waer mede
een geweldige storm gung het gat recht
up̄t / west-waerts aen / en quamen veel
schot̄en ^Ws / waer van sommighe so
groot waren als een Moorgen lands / ons
recht booz̄ de boegh drijven / waer dooz̄
groot pijnkel quamen te loopen. Iac
ons̄ Schip wiert dooz̄ getwelt van ^W-
gangh de straet weer uptgedreven / met
de Anckers en Cabels aen stucken ge-
schooben. Settent daer buysen op acht
vademen steek-gront / daer leggende
namen de hoogte van de Son op 69. gra-
den en 43. minuten / wesende ontrent
een gootelingh-schoot van de Straet van
Daggats / die wy Massau noemden. Dit
afgezicht Epland daer wy onder lagen /
schijnt een Epland te wesen / hoewel wy
de sekerhepdt niet en konden sien. Hier
aen de Hooyder-hoek van de Straet van
Massau seldē des Admirael̄s volck een
Caep op. Den 17. dito gedurende noch
al dampigh weer en oosten wint / soo be-
gont na de middagh op te klaren / voeren
doen aen de Nooyt-zyde van de Straet
eens aen landt / hadden 8. 7. 6. 5. 4. va-
denen water / natuurlijk opzoogende
tot een steen-werp van 't lant / want is
schuyt afgaende / al te maal van kleine
gracitue

graetlike Begel-steruings en graetuo-
sant / wip bebonden dat dit Eplandt aen
de oost-kant / een stilstaende en beslooten
water had : als oock aen de nooyt-zjde /
klepne voet-stranden tusschen de Zee en
die binnen-water. Op den uitersten
hoek / aen de zuydt-zjde van dit Ep-
lant staen wel drie ofte vier hondert hou-
ten Afgoden soo kleyn als groot / en sijn
van hout gesneden / plomp gefatsoe-
mert / soo dat men passelijck daer upt
mercken kan / datse nae een mensche ge-
staekens lijcken / leggen wat schynen ver-
heben / tegen een stemfel aen / met het
aengesicht na 't oosten gewent / en heb-
bende rondom haer een groote meernigte
Bijnen of Eijmenen-boomen / die soo het
schijnt daer dooz een offer moeten ge-
brachte sijn / wip vermoeden dat dese Beel-
den daer gestelt sijn / als pemaent van de
Lappaten / Binnen oft Antwoonders
van 't lant sterben / wijl sommighe van
ouderdom geheel vermolemt / en andere
noch geheel nieuw waren : sommighe wa-
ren oock als Mens / andere als Hou-
wen / ettelijcke als kinderen / en na het
schijnt / komense op een sekeren tijt van 't
jaer hier in Verbaert ; saghen oock een
gehycknisse van een Baer oft Berrp /
waer in te vermoeden is / de Beelden in
Proceffe ongedragen werden. Andere
tephenen van hupfen en menschen kon-
denen daer niet vernemen / al hoewel
wip 't lant een stuck weeghs ober en we-
der ober liepen. Doch scheen nae alle
lijck dat daer menschen woonden / maer
waer honden niet vernemen. 't Landt
is stort al met een blache groene Lands-
bouw / van schoone harde klep-gront /
aen de Zee-kant / graetlike afgebichte
stern : heeft ober al uptnemende veel Le-
pel-bladen onder 't gras en krimp ge-
mengt / als oock hier en daer veel Bie-
laeck. Wonden hier en daer eenige oude
Zee-paerden hooffden / ende Eijmenen-
boomen / andere Gebierten sagen geen /
van sommighe eenighe bonte velt-Winck-
laep. Dit lant heeft oock veel stilstaende

wateren / die seer barfch sijn. Andere
besonder-herden / weet ich van dit landt
niet te verhaelen. Hadden als noch mee-
nichte van schotsen Hs / die van upt den
oosten dooz de Straet west aen / 't zee-
waert in dzeben. Tegen den abont wiert
het weder mistigh / met eenen harden
stom. Den 28. dito hadden noch al 't
selve weer en wint / met meert storm als
te booren. Den 29. dito in den dage-
taet / quam een groote schots Hs / in 't
gesichte een half mijl langh / dick na ad-
venant / ober langhs 't gat upt drijben ;
want soo 't ober dwars gekomen waer /
onmooghelijck dat het dooz 't gat soude
gekomen hebben / hoewel 't selve wel een
half mijl in de wijte heeft. Dit noot-
saecte den Admirael / die tot noch toe
binnen gelegen had / mede hupten te loo-
pen. Wip en konden ons niet verwonde-
ren waer al dit Hs van daen quam / het
vermoeden was / dat sulchs upt een rup-
ne Zee / dooz storm dooz dese enchte ge-
dreeben wiert. Hadden noch al een haer-
den storm. Des Admirael's volck ver-
haelden dat sy aen de zuydt-zjde van de
Straet aen lant zijnde / menschen ge-
bonden hadden / en waren haest by die
overhallen : so dat de onse weder nae het
Nacht mosten wijcken / en van lant af-
steerken. Het waren al te mael lieden
van groot staturen / maer van haer bo-
dere gestalte / en konden om de verbaef-
hept en haestighe blucht niet besonderse
verhalen. Hier upt wierden wip begeer-
igh / om met alle vlijenschap / de boden-
te gelegentheyt te ondersoeken. Den
30. dito hadden noch het selve weer en
wint / doch sagen wat minder Hs / waer
dooz hooge schepten / om klaerder water
te binden ; teghens den abont begon het
weer te bedaren. Den laetsten der ge-
noemde Maent met den dageraet / sien-
de dat het klaer / stil en schoon weer was /
rusten 't Nacht toe / om de uythoonste
van dese straet te ondersoeken ; boeren
ontrent twee mijlen weeghs langhs den
nooyt-wal / tot een uytsteekende hoek
lantz /

Twist-
hoek.

lant / daer een Ruyck Krups op stont / waer van top die noemden de Krups-hoek. Al dese Ruyt is met wijcken / makende in en uytsteekende landt / en by den hoek is een groote intwijck. Recht teghens ober de Krups-hoek begint de zurder-wal / met een groote intwijck / zurdt-waerts in streckende. Van dese intwijck af / streckt de Ruyt weer meest nooyd-nooydt-oost uytwaerts aen / tot ober de drie mijlen. Dese streckinge is hooghachtigh lant : tot eenen anderen hoek die top den Twist-hoek noemden / mits daer te voren veel om getwist was / of de Straet aldaer volepnde of niet. Nu van dese Twist-hoek begint de Ruyt weder nooyden aen te strecken. Recht tegen ober de Krups-hoek / ontrent een kleyn mijken zurdt-zurdt-oost heen / is gelegen een kleyn kael Eplanden / zijnde de zurder ende ooster-wal alder naest / mach weesen van een viertendeel mits groot. Van de Krups-hoek af nooydt-nooydt-oost heen / maecht het lant weder een bocht / inboegen dat die hoek / tusschen twee intwijcken leght / als een uytgerechten narm. Van dese intwijck boort aen / tot den Twist-hoek is 't al te mael laegh black lant / met wtsachtige klippen en Ruidsen. Dese Twist-hoek komt by naest ober een oost en west / met den uptersten hoek van de ooster-wal / daer 't lant so 't schijnt / weer oost-waert aen streckt ; en de wijte van 't lant tusschen de Twist-hoek en Krups-hoek / met de ooster-wal van de andere zijde / mach wesen anderhalf mits oft wat meer. De diepte is hier allentweghen tamelijck. Varende dus met het Jacht langhs de nooyder-wal heen / sagen op de zurdt-zijde veel volcks van 't hooghe landt af nae 't water toe komen loopen / en waren die daer des Admirael's volck te vooren mede doende waren geweest / meynende dat men haer weder wilde bestoocken : maer top genaechten 't landt niet. En soo de Krups-hoek om varende / kregen een blaeyw en pekcl-zout

water / zijnde een gewis topchen van een openbare Zee. Komende by den Twist-hoek daer de Straet ten eynde is / verhteden daer een Mast-boom tot een treeken op. Alhier zijnde sagen de Zee weder vol Ruyden / komende uyt den N. en N.O. Straet-waerts in. Alhier docht my eerst booyt gewis te verstaen / van waer het Ruyt sijn herkomst heeft / namentlijck / dat het al te mael van Nova Zembla / (altwaert door de hooghte geweldigh en dick moet leggen /) met die harde storm afgescheyt / en also door het gat heen gesaecht wort / gelijk als by het oogh-schijnlijck gesien en onderbonden hebben / dat het van die gewesten af quam Ruyden ; komende 't selve oock ober een / met 't geen top van de Ruytschen verstaen hadden / van hoe dat het geheele jaer door aen de Ruyt van Nova Zembla vast lagh. Tegen den avont voeren weder met het Jacht van de Twist-hoek af / na de ooster-wal / kregen een hol klaer water / sagen op 't lant eenighe personen met Ruyden loopen / waer na toe varende / quamen drie op de klippen / om ons te sien : maer siende dat top aen landt wilden springhen / maechten mijnen van weegh te willen loopen. Doen lieten top onsen Ruyt Michiel / en noch een ander man sonder geweer aen landt gaen. By riep hun toe sy wilden stal houden / om met vrientfchap te spreken / het welck sy deden / doch alstijts met de pijlen op de boogen gereet / en met om drapende oogen / of men haer niet wilde verrassen. By sonde haer hoot en haes / twee sy smakelijck aten / so dat ontrent 14. of 15. by den anderen quamen. By met 4. oft 5. quamen daer na oock by haer / en betwefen hun groote vrientfchap. By sagen haerlied boogen / maer de pijlen en wilden ons in de handt niet geben. By vraghden hun nae de gelegentheyt van dese Staet en het Lant / seiden ons so veel verstaen konden / dat dit een kleine zee was / maer daer door weseude / so had men een groot wijde zee : by vragden

den haer oock of 30. onder den Geest-
hoof van Ruslande saten / sepden neen /
noch dat sy hem niet en kenden / 't Vay-
gats was by hem oock niet die naem niet
bekent / sepden mede dat daer sonderling
geru volck en woonde; dan sommige van
hem-lieder Jagers / die hem by een en
tween daer onthouden : sepden datse in
haer doop allerhande Del-werk / als van
Doffchen / Waters / Sabels en dierge-
lycke hadden. Waegden haer oock na de
gelegentheyt van 't Hs / en den tijdt van
de Somer aldaer / sepden in 10 oft 12. da-
gen geen Hs meer sou wesen / en dan na
verloop van noch 6. werken / begoft het
weder te rijpen. Wat hun personen en
kledinge an-gaet / 't is een arm en mis-
marck volck / van klepne en middelbare
staturen / plat en seer leelijck van aenge-
sicht / klepne oogen / gansch geen baert /
welcke 30. (naer men ons septe) up tre-
ken booz een frapigheyt / met een Perk-
swaert en seer slecht en glat hapt / tot ober
d' ooren hangende / hebben een seer swar-
te en leelijcke Color / gelijck de Mulaten
in Spannen. De kledingen sijn van Del-
werck / 't hapt ofte wol binne-waerdts
gekeert / en 't bloot bupten / hebbende de
Handt-schoenen aen de mouren vast /
diese also upt en aen konnen trecken /
zynde gelijck de kappen diese op 't hooft
dragen / aen de rock vast. De boeren sijn
gelijck als sommige Lant-lieden in Pol-
lande / ettelijcke hadden bonte Hippen op
het hooft / gelijck als de Emder vrouwen
dragen ; Epndelijck / sepienen Apen en
Donsters te wesen / en hadden al te sa-
men Boogen en Pijlen / der Persianen
niet ongelijck / waren sluckse Mannen /
lichtbaardich in 't springen / toonden een
sante Courage en raddigheyt van lee-
den ; in 't loopen was niemande van de
onse haer gelijck : sy hebben gansch geen
gebruyck van Disserte / en leven alleen by
de Jacht. En om dat wy niet meer kon-
den verstaen / als oock dat ons volck qua-
lijck in het Jacht te houden was / waer
booz sy nauw langer wilden stal houden;

namen oock / en gingen weder in ons
Jacht / latende in 't af steken de Crom-
pet blasen / waer van sy in 't eerst schee-
nen te verschicken / en te willen wegh
loopen ; maer verstaende / dat het een
vriendelijck af schept was / quamen al te
samen op den Seber loopen / strijkende
de knappenen van 't hooft / nevgden en
boogen haer met een gekrijt en smijten
der handen / als tot een baer wel / waer
mede wy weder van daer schepden / en
ons dacht dat wy met dese onderrichtin-
ge / als oock met het geen wy meer ge-
sten en onderhouden hadden / genoeg van
alles versekerd waren / latende 't verder
onderzoeken na / en keerden also blijdelijck
weder nae boozt / daer wy ontrent des
midternachts quamen.

Den eersten Augustus kregen een zup- Augustus
den wint met goet weder / waer mede
wy de anckers lichten / en deden coers na
binnen toe / sepden soo ontrent een half
mijl booz by de Krups-hoek / al hier ko-
mende kregghen een donkeren Mist / in-
voegen wy niet verder doosten aenloopen :
na de middag op klarende / gingen we-
der t' zepl : komende sabonts ontrent de
Twist-hoek / sagten daer noch dick en
vol Hs leggen / also dat wy oost ober nae
den upersten hoek van de ooster-wal
hielden / alwaer wy tot op een vierendeel
mijls by quamen. Wy bevonden dat
dese hoek / hem van 't vaste lant affhep-
de / als een Eplant / met het Jacht aen
lant varende / rechte daer een Con op /
waerom 't selve de Con-hoek genaemt
hebben. En 't Eplant noemden wy het
Eplant van Maelson / ter gedachtenis
van Francos Maelson / gewoone Vaer-
der van den Prince van Oranje. Wesende
bupten de Straet van Passout / qua-
men in de rumpe Cartarische Zee / by
ons genaemt de nieuwe Noord-zee / sijn-
de in alle trecken de Spansche Zee
gelijck. Sepde also langhs de kust oost-
waert aen 4. mijlen / sagen doen 't lant
weder een sluck-weeghs zupdt-waert in
strecken / met eenen grooten inwijck / die
foo

foo verre men brooghen kon / scheen upt te komen. Hier dreef weder groote menigte *Hs* / so dat het ons afschrijselijc om sien was / schotten als geheelc *Eplanden* / met *Heubelen* en *Berghen* / die 100. jaren scheenen out te wesen en waren aen te sien / onmoogelijc in der ewighheyt te kommen smelten. Keerden derhalven / met een oostelijcke wint weder zee-waert in / en ontrent anderhalf mijl van 't lant / hadden 80. baden diepte / waer door verseeckert bleben / in een open Zee te wesen. Kregen hier weder een quellende *Wist* / so dat niet van ons konden sien. Altoos langhs 't lant heen zeplende : 't lant was een blackc *Lants-boude* aen te sien / gants kael bobben op; Had hier en daer binnen in 't lant ettelijck *Geberghen* / maer niet hoogh. Wese nacht sagen een sterre in 't zuyt / zuydwesten / en was de eerste die wy gesien hadden / nae dat de *Moort-haep* gepasseert waren / waer en konden de *Maen* noch niet vernemen / hoewel het *Dolle Maen* was. Den 2. hadden noch de selve wint / met schoon weer en noch al even veel *Hs* / de geheele Zee over. Ontrent een half mijl van 't landt gezept hebbende / peylden de gront op 7. bademen / met sulck een klaerheyt / dat wy de

krabben perfect op de gront konden sien loopen. Wy hadden gezept na giffinge / langhs de kust heen tot hier toe ontrent 17. oft 18. mijlen van de straet af te rekenen / sonder opt eenighe blijck van *Ritieren* / *Wabenen* oft *Eplanden* te vinde / om 't *Schip* te mogen bergen; alhier namen de hooghte op 70. graden. Van hier af namen onsen coers weder te rug / sonder eenige open plaats / sonder *Hs* te vinden / der welcker schotten soo hert op het *Schip* aensetten / dat alles daer in schudde en beefde / so dat onmoogelijc was / die te schouwen / waerom wy de zeplen strichten / ende lieten de *Scheepen* op *Gods* genade heen drijven / om dat door de gestadige *Wist* niet van ons konden sien. Aldus een tijdt sonder zeplen gedreven hebbende / worden het eens klaer weer / ende sagent noch aen alle kanten ober al vol *Hs* leggen / so dat het een witte Zee scheen te wesen / en wy genootsaerlt waten / de wegh na *Wagats* te kieser / om 't minste *Hs* / daer door wy gekomen waren.

Aldus door 't *Hs* zeplende / sagen sommige Zee-Paerden op de schotten / tegens een van welke des *Admiraris* both eenige muren / doch te vergerfs dochten / want konden hoe veel blijt sy deden / het

Beest niet behouden. Dese Beesten sijn van maeksel en gedaente / gelijk de Dikken oft Zee-honden / doch veel listiger en grooter / want hebben een lijf in aensien als een Wolfack / ja grooter als een groot Spijsch Paert / hebbende twee groote tanden / upt de mont nederwaerts streckende / die Noocen been gelijk sijn. Den 3. dito begosten weer wat minder $\frac{1}{2}$ te kussighen / en klaerder water / met westelike winden / hebbende een doncker Mistigh weer. So voogt zeplende ontdekten wonderlijch / een bequame en gelegen $\frac{1}{2}$ / daer top ons op 18. a 10. badem gemackelijch voogt $\frac{1}{2}$ honden berg. Daer ligt bp 't landt komende behonden het een Eplant te wesen / 't welck top te booren waren voogt geloopt. Wy gaven het de naem van 't Staten-Eplant. Het leyt van de Straet van Bassant af / beoosten Maelsom Epland / tijt 4. mijlen / heeft van bapten aen te sien / ontrent een kleene misl in de lengte. Doch in het songaen is bp de 2. mijlen groot / sijnde van een schoon Canael en stroom omcinkt / leyt ontrent een half misl van het baste landt verschepen. Dit Epland heeft aen de binnen-zijde rontom wel tot 5. oft 6. plaetsen wijschen / met schoone Singel-stranden van grante Kegel-stenen. Entrent te middewegen van 't Canael heeft men aen 't baste landt een moe sant-bap / sijnde de rest van het andere baste landt / een sichte kust en Landdoutwe. Het Eplant is berghachtigh / heeft alleen hier en daer eenigh Gras / maer is hol en modderachtigh om te treden. Vonden daer gantsch geen Gebiert / dan saghen daer een oft twee bride Winckjens vliegghen / en een doot leggen : maer daer laghen meenigte van Doodt-hoofden en bernderen van Zee-Paerden / die uptnemende groot waren. Op dit Eplant / als oock op het Eplant van Maelsom / vint men so tusschen de steen-Rotsen in / als boven op / onder de steenen en aerde / een soote van bergh-Chystal / het welck onse gasten

uptkradden / en behonden de stuckjens so schoon als Diamanten. Rost / dit Eplant is in tijde van ongelegenheyt voogt de Schepen een goede toewijch. Den 4. dito hadden noch al 't selve Mistigh / bochtigh / doncker en hout weder / met Noordelijke winden. Des namiddags waren eens aen lant / maer saghen geen schijnfel van huysen of volck / doch vonden daer twee houte Afgoden / met het aengesicht nae het oosten / saghen oock wat geklooft hout / waer bp te vermoeden is / datter somtijts menschen komen. Het lant is al te mael een schoone Landdoutwe aen te sien / van goet klep en zantgront / en is van een groote Sant-bap af / tot aen de Zee toe / klippigh en steenrotigh aen de water-kant. Heeft oock sommighe doot-loopende Beerken van versh water / die doot de sant-strant tot in de Zee upt loopen. Dagen daer wepnigh Gebierte / doch een maniere van Endt-bogelen / gelijk als Stogansen en Bergh-Eynden / die top te mers op de Eperen beliepen : en enige velt-Winckjens van bonte coleur. Vonden insgelijchs alhier op de steen-Rotsen / sommighe steenen van 't Bergh-Chystal / Diamants-gewijs / doch soo veel niet als op het Staten-Epland. Den 5. hadden noch al den geheelen dagh Mist / met een oostelijke wint / die fere bochtig en hout was / en daer dreeben noch veel $\frac{1}{2}$ -schopsen in 't Canael daer wy laghen / onder anderen quam een aen ons Schip / die 5. badem onder / en 2. badem boven dick was / soo dat het $\frac{1}{2}$ dese Daert schroomachtigh maecht. Legghens den about was het een poos klaer weer / maer en duerde niet langh / soo dat de Mist wederom de oberhandt nam / en duerde de gantsche nacht over. Den 6. dito was al weder het selve weer en wint / waren met een wepnigh opklarens / eens na het Epland gebaren / wierden van 't baste landt toegeroepen / en toefsiende saghen een Man slaen wincken met een witten doeck oft Rheens-bel / maer daer bykomende /

Parten
van het
Eplant.

mende / met eenigh Vroodt / kaeſ ende
 Brandewijn om hem te vereeren / ſo be-
 gaf hp hem ſnel wegh / en op een ſleede
 ſittende / ſaeghe ſijn ſhimmen met ſulc-
 ken vaert voort / dat ſy vlooghen of het
 ſhimmen hadden geweeſt. En hoe ſeer
 wp hem volghde en toeriepen / verloo-
 ren wp hem upt het geſicht. Den 7. di-
 to begoft het weer wat beter ende war-
 mer te worden / loopende de windt nae
 't zupden / doch met een ſlappe koelte ;
 ſagen nu gantsch geen Ns bp ons in het
 Canaël drijven: in ſulker voegen dat wp
 de meeſte vreeſe / dieſe belangende / bego-
 ſten achter rugh te ſtellen / verhoopende
 een rupme en klare Zee te vinden / om
 daer door een ſceckere gewiſheyt te ver-
 moeden / van een open en onverhinderde
 wegh / met een vrye paſſagie te hebben
 na China toe. Den 8. dito was het een
 wepnich klaerder weer / als de voorgeaen-
 de dagen / doch ebenwel wat miſt / met
 een bedeckten Hemel / met een goede
 koelte upt den Weſten. Waren eens op
 het Eplandt / om in Zee te ſien / de gele-
 genheyt en geſtalteniſſe van het Ns.
 Saghen noch wel veel ſchoſen drijven /
 doch met een genoerhsame openinge om
 door te varen. Verhalven ſtaken met
 het Jacht van 't Staten Eplant af / om

een Vap te onderzoeken / die hem ooff-
 waerts aen vertoonde. Daer komende
 vonden het een kleine dzooge Haven / en
 op de hoeck van de zee-kant een Caep
 ſtaen van opgeſtapelde ſteenen / die bup-
 ten twiſſel met menſchen handen daer
 geſtelt was / en een tepken dat daer ee-
 nige Zee-vaert moſte weſen : de Kuſt
 langhs was ſteen-ſlippen / doch het
 landt al te mael een heerlijke ſchoone
 vlacke Landsdoutwe / maer kael van ge-
 boomte : hebbende aen de ſtrandt veel
 opgeworpen drijſ-hout : en getwelbighe
 Bergen van Sneeuw / als oock niet ver-
 re van deſe wal groote en dicke ſchoſen
 Ns leggen / waer onder een belt Ns was /
 wel van twee Moogen groot aen te ſien.
 Hier mede ſijn wp weder aen voort ge-
 keert / ſonder pet anders upt te richten.
 Den 9. dito ſiende dat het Ns in Zee be-
 goſt te verminderen / ſijn weder gearco-
 deert / om noch eens een Jagt zee-waert
 aen te doen / om te ſien wat gelegent-
 heyt daer mochten vinden. Al dien tijdt
 dat wp hier onder 't Staten-Eplant ge-
 legen hadden / hebben nopt een klaren
 dagh gehad / om de hoogte van de Son
 te mogen peplen. Van 't Eplant af ſijn-
 de / ſielden coers N. O. en N. O. ten O.
 aen / en 8. mijlen van de wal komende /
 hadden

hadden 132. badem diepte/ met schoone klep-gront/ waer dooz wip weder goede hoope begonden te krijgen/ dat wip soo goet als dooz gewis/ een gebonden vaert en vaze open passagie na China toe hadden. Noet daer aen klaerde het weer op/ en kereghen een halle Zee en opgeheven Zee-baren/ een gewis teeken van geen Ns meer in de wegh te wesen. Al dit drijf- Ns komt (mijns bedumkens) van de kust/ Zapeu/ Antwijcken en van de ondiepe gronden/ te weten van langhs de wal heen/ daer 't geteelt woedende/ als dan tegen de tijdt met de wint afgescheurt/ en alsoo ging en weer af en aen gedreven wert. Nu dus den geheelen nacht niet doncker weer ober zeplende/ in een ruyne klare Zee oost-waert aen/ sonder meer ernigh Ns gewaer te werden. Vadden 20. oft 30. mijlen van het land een afgront van diepten/ t' samen trecken van een waerachtige Oceaen- sche Zee. Doen wensden wip al te samen de Vaert nae China te moghen vinden/ als ons verkeerht houdende van een onterhinderde passagie/ waer toe Godt sijne genade wilde verleenen. Den 10. dito hadden noch het selve doncker/ borrich en nebeligh weer/ met de selve winden/ bindende altoos een klare ruyne Zee/ dus een wijl gezept hebbende kornen weder op 't land/ zijnde besooten de Sibier Obp/ sijnde al te mael een blake Raadt-frant/ met een schoone kust/ eben gelijk 't land en de kust van Pitzo- ra. Sagen oostwaert aen/ ontrendt een nuyt weegs van ons heen/ een open/ ge- lyck als een Sibiere/ welke scheen een goet stuk weegs te lande-waert in te strecken/ doch dacht ons niet bequaem genoegh om met Schepen daer in te loopen. Dit land van Obp strecht N. O. oost-waert aen/ na de hoek van Tabijn toe. Dit genoemde land/ ofte Ooster- wal/ lagh na onse reekeninge op de hoeken die wip gezept hebben van Vay- gats of de ingte van Haffon af/ ontrent 37. of 38. mijlen: hadden hier een dappe-

re koelte upt den N. O. met hol water en een bedekten hemel. Den 11. dito heb- bende alsoo gezept het eerste quartier Zee-waert in/ wonden het weder na de wal/ sijnde op 25. badem streck-gront/ doende onsen coers O. en O. ten Z. aen/ liepen tot ontrent drie mijlen van 't land. Dese kust is een laegh/ black en effen land/ sonder eenighe Heuvelen. Is aen de water-liant van een verheven witte sant-frant/ en de kust soo effen als of met een lijn geschooren was. En 't wa- ter is als aen de buyten kust van Hol- land. Soo boort zeplende/ behonden ons uiterste besieck/ van 't gene gezept hadden van Vaygats/ af te rekenen oostwaert aen/ 50. mijlen te wesen. Hier bonden noch een Sibierken/ dat ons be- quaem dacht om met Schepen in te loopen. Wp noemden dese Sibieren/ als oock de andere/ die wip daerhs te voren ontdeckt hadden/ na de namen van onse Schepen/ te weten de een Mercurius en de ander de Swaen/ als de eerste die tot hier toegekomen waren: soo dat niet sagen als een open Zee/ en hielden daer- om de vaert na China toe ontwijfelbaer/ derhalven sijn niet gemeene bewillinghe en groote blijfchap weder nae huyjs ge- keert/ en stelden coers na 't Vaderlant/ met een N. N. O. wint/ en moop weder/ Den 12. dito aldus zeplende tot den mid- dagh/ namen de hooghte van de Son/ en bonden 71. graden en 10. minuten/ hebbende na onse rekeninge/ na dat wip getwent waren 16. of 17. mijlen weeghs gezept. So met een Z. W. wint boort- zeplende quamen weder aen de west- zpde van 't land Obp. Sagen hier 3. oft 4. schotten Ns/ van ons te lwaert in Zee vlijben. Een wijl tijds hier na/ het land wat meer genaeckende/ sagen veel Walvischen in de Tartarische Zee/ en hebben des nachts het schijnsel van de Maen en sterren vernomen. Den 13. di- to tegen den dageraet/ quamen wip dicke op de wal/ tot op een Roet-schoot/ op 7.8. badem diepte/ schoone sant-gront en ober

oer al een blacke kust: 't lant is t'eene-
mael aen te sien / als by 't Staten-Ep-
lant / uytgefondert 't onderschept van de
steen-rotsen. Dese kust is oer al schoon/
sonder eenighe byplichtheit of ondiepte.
Kregen alhier weder een hol water / om
dat wy een goede koeler hadden / worden-
de eventwel tegen den abontstont weder
gants doncker en mistigh / met boechigh
hout weer / gedurende noch al den selven
westelijken wint / hebbende alsoo den
geheelen nacht oer een mot-tegen / met
leelijck doncker weer.

Den 14. was 't noch al het selve weer /
een weynigh nae de middagh sagghen het
landt recht booz ons uyt leggen / welke
kust strecke N. en Z. waer dooz ver-
mercken dat het de Oost-kust van het
Eplandt Daggats moste wesen. Hier
wierden seer geplaegt met de mist. Soo
langs het lant met een N. O. wint heen
lopende / quamen ontrent twee mislen
van de Twist-hoek / die wy verkennden;
en wat verder settent aen de Krups-
hoek; liepen daer nae de Krups-hoek
om / en alsoo voort aen by de Noorder-
wal heen / tot onder het Afgoden-Ep-
lant / daer wy 't weder setten. Al dit
Canael van de Twist-hoek af / tot de
Krups-hoek toe / heeft 6. 7. 8. 9. 10. en
11. badem diepten. Quamen als nu van
den Krups-hoek af / west aen de Noor-
der-wal naest / beoosten het Afgoden-
Eplant / alwaer wy geanchert lagen op
8. badem klep-gront. Dat meer belange
de gelegentheyt van dese enghte / als van
de diepte / gronden en andersing / heb ick
genoeg in de beschryvinge van onse eerste
dooztocht aengewesen. Den 15. dito
tegen den abont / zeilden weder uyt de
Straet van Daggats / om 't Eplandt
Tolgoyen te soeken / hadden de wint uyt
den Noorden / met klaer weer / doch een
betrocken licht. Aldus zeplende ontdek-
ten drie Eplanden / 12. mislen beweften
de Straet van Massou / volgens de coers
die wy gezeyt hadden. Dese Eplanden
laghen ontrent een groot mijl van den

anderen verscheyden. Wy liepen tus-
schen het middelste en Noorder-Eplant
dooz / altoos met het loot in de hand /
niet sonder pijnchel van eenige doogten.
In 't labereen / sagen oer 't middelste
Eplandt twee zeplen / dat wy in 't eerst
meenden Lobdingen te wesen / maer
daer wat nader by komende / sagghen dat
het Willem Barentsz. met sijn Jacht
was / 't welck onder ons een groot ru-
moer van gemeene blijtschap en verhe-
ginge veroorsaeckte. Oer deel doogten
en ondiepten / met groot gevaer by de
Amsterdamse Scheepen gekomen sijn-
de / hebben den anderen met een vriende-
lijck schieten en welckom bereert: Wil-
lem Barentsz. aen onsen Admiraal ge-
haelt zijnde / verhaelde seitsame dinghen
van sijn vaert: hoe datse al by Nova
Zembla geweest waren / tot op de hoog-
te van 78. graden: maer van het N.
hadden noyt eenighe passagie kommen
krijghen: eyndelijck acroederden gesa-
menderhandt weder na hups te keeren.
Den 16. dito siende dat wy geen booz-
deel dede / mosten dooz tegenwint / weder
te rug / na de Eplanden loopen / om een
Aer te soeken / daer komende / settent
ontrent een Musquet-schoot bande wal
af / op 7. of 8. badem diepte / harde klep-
gront / hebbende een goede Aerde met
beschutsel en een opper-wal. Den 17. di-
to wesende 't meer wat bedaert / boeren
smorgens aen 't Noorderste Eplandt /
om dat te beschyten / 't welk ick contom-
gingh / en vont daer eenighe Ruffen en
Klippen / van graetw en witachtige co-
leur. Het aertrijck is klep-achtigh met
harde gront / en heeft oock veel Rilsaen-
de besooten waterkens / by welke men
schoon langh gras / oock Paerts-bloe-
men / Klaber-bladen / en andere dierge-
lijke velt-bloemen vint. Rondtom het
Eplant was diep genoeg / om bequaem
te anchoren / en soo dicht aen de wal dat
men het Schip wel aen de Klippen mogt
vast maechen. Dit Eplant is in de stree-
kinge van O. en W. ontrent een groote
half

Waren
weder na
dooz.

half mijl lang / en op sijn bjeestf outrent een Goetelingsh schoot. Vonden op de hoeken van dit Eplant veel houtte kirupfen slaen / onder anderen een seer curieus met letteren gesneden / soo dat men het in Aderlant nauwelijcs sou konnen verbeteren / waarom een afbede teykenen / om dooz een vreemdighet in Hollant te vertoonen.

Dagen oock daer aen strant / teykenen van een gebleedene Antische Loddingh ; vonden daer mede ettelijke Cabellauts en Schelvis-beenen legghen. Daer was veel dijss-hout / en onder anderen vonden een boom ober de 60. voeten langh / en meer dan een halve vadem dick. Oock waren hier veel Boots-hoofden en berenderen van Zee-paerden. Mede veel Rotgancken / Bergh-Eynden en diergelijke water-bogels. Dit Eplant noemden wy ter eerren van den Prince / Mauritius Eplant / en het middelste 't Eplant van Spangie / ter gedachtenisse van sijn Heer Vader en de Princesse van Spangie : het derde ofte zupderste / dat wy niet en weten oft vast lant oft een Eplant is / gaben wy de naem van Heu Wadheren / gelijk wy oock tot onses Vaders lants geengenis / het lant besuyden de Straet van Massout / tot den inwoijk Obp / Meruo Hollandt genaemt hebben / ende het geene laetst ontdeckten Meruo West-Dyelandt / als oock 't lant van Daggats / 't Euckhupfer-Eplant. Den 18. dito ginghen weder 't zepl van Mauritius Eplant / loopende 't selve aen de zupdt-zjde langs / tot op een goetelingsh schoot / op 7. of 8. vadem diepte ; smiddaghs hadden hooghte van de zon op 69. graden en 34. minuten : sijnde ontrent nae gissingh thien mijlen van Mauritius Eplant : wat verder aen hadden wit bleech water / als in de Zupder-Zee by Euckhupfen. Den 19. dito liep de wint weder na het westen / inwoegen dat wy maer W. Z. W. ende daer na Z. W. mochten aenzeplen / en gannen teghens den middagh weer op

10. en minder vadem diepte / waarom wy 't weder zee-waert in wenden / ende was het dese geheele nacht soo doncker / dat wy by 't Compas de haers moesten gezuipcken. Dese Contrepe is de Zee ober al eben diep / waarom die seer wel de blacke Zee magh genoemd werden. Den 20. dito hebbende noch den selfden oostelijcken wint / met een doncker / motigh en regenachtigh weer / deden onsen coers W. ten N. aen ; kregghen weder blaewt diep water / waren dese nacht na onse gissinge de lenghte van Pitzora gepasseert. Seyden met twee van onse Schepen des nachts aen de gront / waer dooz groot perijckel liepen / dan is dooz Godts hulp ten besten gelucke / en geraechten weder van de gront. Wy nien den in 't eerst dooz gewis / dat het de Rifs van 't Eplant Colgopen geweest waer / die men seyt aen 't oost-eynde van het selve af te stercken / maer bevonden daer na / dat het binnen in de bocht van 't lant van Candenoës was / maer oft nu een af-stekende Rifs / oft anders de blackte van de wal is geweest / en konden dooz dy donckerheyt van 't weer / niet te wet en komen. Nu wat bebaert wesende / maekten gissingh 60. mijlen van de Straet van Massou afgezepl waren. Zoo dat de beste vaert vande Straet Massau af / hertwaerts aen is coers te stellen van W. N. W. en N. W. ten W. aen / om alle blackten en onderpten te schoutwen / de wegh nae Kildupn toe / want tusschen Candenoës en Daggats en is geen lant / daer men eenigh woopdel oft profijt kan doen. De Gansse-kust van Candenoës / is hoogh / stepl en afgebicht lant : ende t'eenemael aen te sien gelijk als 't wooplant van Engelant. Den 21. dito nae de middag begoft de wint te westelijcken / inwoegen wy de kust niet langer konden behouden / en daer van af gegeben warden. Kregghen oock nebeligh en mistigh weer. 't Lant sechen sig om te krommen en na de witte Zee toe te stercken. Legen den about liep de wint weder in 't N. so dat

24 Eerste Voyagie van Ian Huygen van Linschooten,

dat top *N. W.* en *N. W.* ten *W.* aen zepliden/ den geheelen nacht ober/ hebbende somtijts stilte/ en by wijlen flappe wint. Den 22. dito kregen den windt uyt den Oosten/ met een moepe koelte/ doende noch al de selve Courssen/ en siende dat top een goeden doozgaende wint hadden/ om onsen wegh na hups te stellen/ hebben het dooz-neemen van na Kildupn te loopen verandert/ en sijn also aen de weg na de Noordt-kaep recht aen geloopen. Den 23. geduerende noch al den selven harden Noorden wint/ liepen op de selve hoers van *W. N. W.* somtijts *W.* ten *N.* des middagh's hadden de hoogte van 71. graden 19. minuten/ hebbende na onse gissingh van Candenoes af gezept ober de 60. mijlen/ wesende na gissingh in de lengte van Ward-hups. In de nacht sagen een zepl niet verre van ons/ en scheen een groot Schip te wesen/ maer was met den dach by na uyt ons gesicht. Den 24. dito liepen noch op de ghenoeimde koersen aen/ tegen den middag sagen het Landt van Ward-hups dooz ons uyt/ waer dooz bevonden dat wy quade gissinge gemaecht hadden/ want meenden na onse rekeninge dat wy de lenghte van de Noort-kaep souden gehad hebben. En om de tegen-wint/ liepen op de stede van Ward-hups ten anchor; vonden daer 8. Deensche Crapers leggen/ die alhier haer vaert maecten om Stock-visch te laden/ 't welck in dese gewesten de eenigste neeringhe is. Den 25. dito voeten wy eens aen lant/ alwaer de Schippers terstont by des Slodt-heers Factoor wierden onthoden/ en nae hun pas gebraght/ waer van hem een wiert vertoont; epste oock van ons sijn Tollen/ of hy ons dooz koopvaarders had aengesien/ 't welck wy merckende/ sepden dat onse Scheepen Herren toe quamen/ en geen besondere koopluden. Dit geschiedende/ liet sich vernoeghen. Evenwel epste daer na van elck Schip vier Rijxdaelders anchor-gelt/ 't welck sy hem sepden/ als Heere Scheepen/ niet schuldig

te wesen/ doch dooz ons eertijck onthael/ wierpen hem 3. oft 4. Rijxdaelders toe dooz Bier-gelt/ maer niet van eenighe schult. 't Welck hy weggerde t' onfangen/ seggende dat hy 't ons liever wilde scheenken/ eventwel liet het gelt op de tafel leggen/ sonder ons weder te bieden; waer mede wy met vrientschap van hem scheidten. Onderzaeghde of wy oock by Groenlant geweest waren/ en wat wy bedreven hadden: wy sepden niets uytgerecht te hebben/ om het meenighvuldighe *Is*/ 't welck hy met de Deensche Schippers geloof gaf/ als sulcks wei te weten. 't Landt en de gelegentheyt van Wardhups belangende/ is te weten dat daer sijn drie Eplanden/ met noch andere 2. of 3. affhepsels van Eplandekens oft kluppen: 't grootste ende langhste van dese drie/ is de plaetse daer het Dooz ofte Stedeken van Wardhups op leght: 't welck in de lenghte ontrent een half mijl mach hebben/ streckende meest Noorden en Zupden/ gelijck de kust van 't vaste lant/ alwaert ontrent een quartier mijls afgeleghen is/ sijnde tusschen bepde ober al diep water. Het Casteel ligt op de strant van de Zupderhaven/ is van wepnigh sterckte/ zijnde van opgestapelde Bergh-stenen te samen gebout/ hebbende hout deelen tot timmen en boortweringen/ inboegen dat het qualijck teghen een wel-gemonteert Schip staende sou konnen houden. Belangende het Stedeken/ dat is ontrent 300. Noortse lufen groot: de Inwoonders sijn meest Noormans en Deenen/ de welcke op de selve maniere leven/ en haer onderhouden/ als in Noorzwegen. 't Lant heeft gantsch geen barn-hout/ maer sy branden de aerde die Vernachtigh is. Hebben oock Bee/ van Ossen/ Koepen/ Schaepen/ Bocken/ Septen/ Verckens als oock Hoenderen: het Gvas en krupt is niet te goet/ maer afgesneden sijnde/ wert gedoocht en den beesten gegeven. Alle noodduftige waren worden hun van Denemarken en andere wegen gebracht/

gebocht / in mangeling van gedooch-
de **Stoek-bis** / 't welck alleen haertlied
nerringe en onderhoudt is. Dit **Eplant**
is merstendeel van black laegh lant / upt-
gesondert aen de **Nooyt** en **Gost-syde** /
daer het de openbare **Zee** aen schopt / is
het van hooghe / witachtighe klippe-
stren-**Korzen**. Men de strand heeft het
witte stern als **Corael**. Wat nu 't vaste
lant is belangende / is te aensien / te we-
ten van de binnen-kant / teghen ober de
west-syde van 't **Eplandt Ward-hups** /
gelijck als het vaste landt van de binnen-
kust / by het **Staten-Eplant** / op plaet-
sen black ende afgaende / en op plaetsen
stepl / hoogh / en van een afgebichte **Ku-**
st aen de **Zee-kant**. Waer de bukten-
kust t **Zee**waerts / is al te mael so veel
men bemercken kan steen-rötsigh. Het
lant van binnen in / als oock boven op
was groen en schoon in 't gesicht / sonder
ernigh sueten of schijnsel daer van te heb-
ben. De voornaemste **Rie** daer de **Sche-**
pen granchert legghen / is tusschen de
west-syde van 't **Eplant** en 't vaste lant /
alwaert seer goet leggen is. Dit **Landt**
en **Canal Ward-hups** legt op deselve
hoogte van **Vay-gats** / en is veel slechter
van **Hertrijck** / waerom en sou van **Vay-**
gats niet beter bewoont konnen werden
als **Ward-hups** / daer een geheel **Jaer**
ober sich volck by meernichten onthoudt.
Den 26. ontrent **zupder-Son** gingen
weder **zepl** met een **mop** waert / stelden
onsen **koers** na de **Nooyt-karp** toe / langs
de wal heen / tot ontrent een **kilepne** mij-
le daer van af : passerden des nachts de
Rouwe Camen-bap genaemt. Den 27.
hadden noch al het selve schoon warm en
klaer waert / wende de **wint** wat **slapper**
dan nu den **O. Z. O.** **zepliden** noch also
langhs de wal heen / komende ontrent
zant-ooster-Son by de **Nooyt-kijn** : al
der **Kust** van **Ward-hups** af tot de
Nooyt-kijn toe / is een hoogh / stepl en
af-gebichte landt / eenparigh streckende /
sonder bochern of groote inwijcken / dan
allernijgh hier en daer **geboochen landt** /

van **Dalen** en **dalepen**. Is gans **kael** en
doe aen te sien / sonder eenig schijnsel van
Goenigheyt boven op te hebben. Al dese
Kust is schoon en supber / sonder eenige
klippen / oft af-streckende **Rissen**. Van
de **Nooyt-kijn** af / so streckt de **Kust** we-
der een **stuck** weegs west / en **W. Z. W.**
aen / en daer na **Z. heem** / so verre men be-
oogen kan. Nu van de **Nooyt-kijn** af tot
de **Nooyt-karp** toe / sijn 8. oft 9. mijlen /
op de **koers** van **O.** en **W.** so wel **zupde-**
lijck als **noodelijck**. Tusschen bepde dese
hoerken lept een groot en bree **Epland** /
en achter dit **Epland** siet men noch van
verre het schijnsel van andere **Eplanden**
of **klippen** / verscheppen van den anderen
leggen. Ontrent den **avont** quamen top
aen de **Nooyt-karp** / en sagen een **woepnig**
te vooren in **Zee** / een **ravelingh** van **wa-**
ter / even gelijck of het van een **brooghte**
getweest waer / wel van 3. **Scheeps-leng-**
te groot in 't **ronde** / maer daer by **komen-**
de bevonden het niet anders dan een **ver-**
gaderinge van **jonge kool** oft **Cabeljau-**
wen / in de **groote** van **Schellussen** oft
Wijtingen / de welke daer by **duysenden**
half boven **water** sprongen. Van de
Nooyt-karp af / streckt de **Kust** van het
selve **Eplant** een goet **stuck** weegs **West-**
waert aen / sijnde al te mael van een **hoog**
af-gebicht en **kael** lant aen te sien / van
dit **Eplant** ontrent 5. oft 6. mijlen meest
West aen / is gelegen het **Epland** van
Stappen / en van daer af **voort** aen / so be-
ginnen de **voog-Eplanden** langs de **Kust**
heen / na d' **Eplanden** van **Kust** toe. Al
dese **Eplanden** / wijcken en **klippen** / sijn
mersten-deel bewoondt van **lupden** de-
welcke half **Noozmans** / ende half **Lap-**
pen ende **Winnen** sijn / die haer al hier
des **Winters** en des **Noozers** onthou-
den en generren niet **visschen**. Het welk
genoech te verwonderen is / want leght
wel anderhalf graedt **Noozelijcker** als
de **Stract** van **Rassou** / sonder dat daer
nochtans noyt is in de **Zee** gesien is.
Den 28. **dico** sagen des **morgens** een **zepl**
te **zee-waert** **Noozden** van ons af / doch

erikonden niet weder wat boog een schip dat het was. Tegen den about/quamen tegen ober de hock van Schuppen/dewelke magh leggen van de Noort-kaep ontrent 9. of 10. mijlen; alhier wesen de begosten top d' Eplanden van Surcop te ontdekken/die al te metz wat zupdelijker aen weechen. Den 29. dito hadden noch al den Westelijcken wint van de zupderkant / soo dat wy noch al hoers t' zee waert in deden. Den 30. dito deden noch al de selve hoers/hadden schoon Somerweer/ en des middags de hoogte van 72. graden ruyim. Den volgende dagh/hadden weder een N. O. wint/met een harden voortgangh/ saghen het Eplandt Croupfont/ hadden des middags de hoogte van 70. en een halve graet.

Primum
ber.

Den eersten September hadden noch al de selve hoekte / sagen des middaeghs weder landt / t welck na onse giffinge waren de Eplanden van Werchup/ oft Weto bezupden Loefsoort/ waren daer ontrent 8. of 9. mijlen in de lengte af/ sagen tegen den about d' Eplanden van Rust. Den 2. dito hadden de wint slapper doch schoon Sonne-schijn weer; hadden des middags de hoogte van 66. graden en 40. minuten/ in voegen dat wy tegen den about gisten d' Eplanden van het Peplige-landt / in de lengte te hebben. Den 3. dito hadden een schoonen Zomer-ten dagh en warm weer / met den seften windt / des middags hadden de hoogte van 64. graden 8. minuten kregen des abouts het landt van Gijp in het gesicht: hadden de voortgaende nacht veel blizen en weer-lichten. Den 4. kregen sake en sagen landt / wesen een hoogh gebrooken en gehackelt landt; des middags hadden de hoogte van 63. en een halve graet/ waer doo wy gisten dat het landt dat wy sagen/inste wesen tusschen Gijp en Giesken. Den 5. hadden noch al de gehele dag stilte/ in sulker voegen dat wy meer achtet als boog upt-driuen / wesen altoos dicht by het genoemde land. Den 6. liepen wy noch also

langs de wal hem / met een slapen Z. O. wint/ en schoon/ warm/ klaer Sonneschijn weer / namiddags sagen seer veel waloffen t' water om hoogh blasen/ een sekere voorbode van storm en onweer/ gelijck oock tegens den nacht een geweldighen storm op stont/ soo dat wy veel van onse sepien mosten in nemen. Den 7. duerden noch al het selve weer en wint/ tot tegen den about/dorn bestont het een weynigh te stillen. Den 8. dito begoft het weder op een nieuwt wnt den Zupden op te koelen/ met een blinckende Son / en seer verbolgen water/ so dat wy weder onse top-sepien en bonetten mosten in nemen/ zeplende daer na met het groot zepl alleen / deden onse coersfen / van de Zee ober en weer te krupfen. Den 9. dito het weer wat gebetert zijnde deden coers zupden aen / hadden noch al halve Zee-baren wnt den Noorden. Saghen des middags een zepl van ons te loefwaert / t welck wy gisten een Plandts-barcker te wesen / maer verlooren t des nachts weder wnt het gesicht. Den 10. dito kregen den wint wnt den Noorden / met een woep hoekte/ doende noch al onsen coers Zupden aen / hadden t middags de hoogte van 59. en een halve graet: waer doo verston den dat het Lant / en Bergen in Noorwegen al gepassert waren. Den 11. dito gedurende noch al t selve weer en Noorden wint / altoos met een bedekten en donckeren Hemel / deden onsen coers van Z. ten O. en Z. D. O. aen / zeplende alsoo met een goede hoekte en voortgangh. Den 12. dito kregen op den dagh weder veranderlijke winden / en meestendeel stilte: hadden de hoogte van wat minder als 56. graden / wesen de ontrent 15. of 16. mijlen by Noorden Doggers-landt. Ontrent midernacht quamen onder de Voringh-Schepen/die daer op t diep water laghen te visschen: van welke wy verston den den zegen van den Prince / in de heroberinghe van Groeningen. Den 13. woonden weder stil

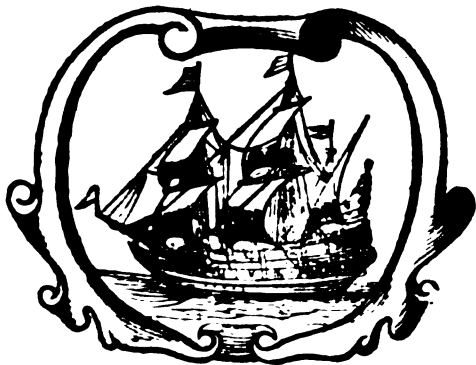
sal met moey weer/ beginnende teghen den middagh weder wat te koelen upt den Hoopden. Dus tusschen ettelijke Dieringh-buysen door zeplende/ontmoeten teghen den about twee Hollandsche Oorloghs-Scherpen/ waer van wy een spackeren/ die van Rotterdam septe te wesen. Den 14. dito waren na de diepte die wy hadden/ op 't Doggers Sant/ alhier nam den Admirael Cornelis Coznelisz. sijn afschepde van ons / settende coers na Zeeant / en wy nae Texel: in den about gemoeten twee Smack-zeplu, die upt Texel quamen / en na Aertkasteel wilden. Den 15. hadden een schoon weer/gebuerende noch den Zuydrijcken wint/maer hadden meest stilte/

sagen te loef waert van ons ettelijke Buisen met een Oorloghs-schip komen/ die haer gelpde / doende de selve coers / sonder haer te konnen spreken / want zeplende weder upt het gesicht. Nachts liep de wint weder Westelijch / en zeplden op 13. badem diepte/ dat wy vermoe den de Hollantse strant te wesen / waer om weder daer van af wenden. Den 16. September des Vindaghs / in den dageraet / wesende een doncker en bochtigh weer/ sagen lant / 't welck wy kenden Texel en Huisduynen te wesen / en ontrent twee uren daer nae / quamen daer binnen in met de Springh-bloet / wesende 3 Maenden en 10. dagen / dat wy daer upt gezept waren.

Eynde van de eerste Reyse van Jan Huygen van Linschooten, na Vay-gats.

Tweede Reyse ofte Schipvaert van JAN

HUYGEN VAN LINSCHOOTEN, als Opper-Commies van wegen sijn Hoogheyt Prins Maurits, en de Algemeyne Staeten, by Noorden om, door de Straet van Nassouw ofte de Enghte van Vay-gats, in't laer 1595.

Ofse eerste Reysse voelprut hebende / hebben wy daer van onderrichtinghe gedaen aen den Prince Maurits / en de Heeren Staeten / schriftelijck en wonderlijch/ als mede aen den Advoaet Joen van Oldenbarnevelt / so die

in der waerheyt gepasseert en aen getekent was; De Generaliteit onse schippen lesende/ en wel doozsende/ heeft hoope geschept om de baert in China 't effectueren / ten dien eynde heeft beraemt weder een Reysse derwaerts te doen / en 7. goede en wel-gemonterde Scherpen doen upt rusten: te weten 1. upt Zeeant/ waer van 't een den Gysfioen, Admirael was/ 2. van Enckhuyzen/ 2. van Amsterdam / ende een Jacht van Rotterdam.

De Instructie die Jan Huygen en Françoys de la Dale, opper-Commiesen/ was mede gegeven/ rakende dese baert benoorden om na China / door de Vay-gats oft Straet van Nassouw/ was na desen inhoud: Sy souden aen den Konink oft Overheyt der plaetse daer sy quamen, alle vriendtschappe aanbieden, en versoecken vriendelijcken handel en Koopman-

Instructie
die door
de Commiesen.

schap

schap, d' Overheyt deser Landen onder-
richt zijnde, dat men in die Koninckrijcken
en Landen eerlijcke Koopmanschappen
was doende, hadden om redenen voor-
noemt, sommige geregelde personen ge-
fonden met Koopmanschappen en Pen-
ningen, om de handelen te beginnen. Sul-
len verfoecken dat tot vroomen oprech-
te gestadige handelinge, alle gheleyent-
heyt aen gewent werden. Sullen al daer mogen
openen, wat Koopmanschappen, uyt dese
landen al daer van tijdt tot tijdt sullen mo-
gen gebracht werden, en neerstelijck on-
derfoecken wat waren oock in dese landen
gebracht mochten werden. Sullen van al
het gepasseerde op de Reys goede kennisse
houden, om op haer wederkomst, aen de
Algemeyne Staten, goede onderrichtinge
te doen.

Den 2. Julij 1595. des Sondaeghs
smorgens / sijn wy met een Costelijcke
wint uyt Ceyl geloopten / stellende coers
N. N. W. en N. ten W. aen / hebbende
dien geheelen dagh en nabolgende nacht
een goede koelte en voortgangh. Den
3. 4. en 5. hadden noch al de selve wint
met een goeden voortgangh / aldus met
ruygh weer en meest Noordelijcke win-
den / over en weder zeeylt hebbende / sa-
gen den 15. 't lant van Noorwegen / daer
7. oft 8. mijlen van daen wesende : tegen
den about begon het soo te stormen / dat
wy alleen onse schobber-zeplen voeren
mochten. Den 16. en de 6. nabolgende
dagen / was het noch al 't selve mistigh
en regenachtigh weer / met de wint uyt
den Oosten. Den 23. dito sagen 't Ep-
landt en de omleggende klippen van
Loefvoet / lagh noch hier en daer in de
halen met sneeuw bedeckt. Den 24. dito
hadden noch al 't selve weer en wint /
doende coers zeerwaert in / N. N. W.
aen. Na de middagh quam ons een schip
hi't gemoet / dat uyt de witte Zee quam /
en te Amsterdame 't hups hoorde ; wy
wierpen hem een Wyfscot / die om het
harde weer / tusschen bepde in Zee viel.

Den 26. dito kreegen een schoon klaar

helder weder en Sonne-schijn / met een
slecht water en kleyne koelte uyt den O.
smiddaghs hadden de hoogte van 71. gra.
De volgende dag waerde het so hart / dat
alleen de schobber-zeplen mochten voeren.
Den 29. dito begon het weer te bedaren /
en haelden wy onse Schobber-zeplen we-
der op. Sagen dien dagh een uyt-nemen-
de grooten dooden Walvisch / met den
bink om hoogh drijven. Den 30. hadden
veel stilte / doch noch al hol water / sagen
een groote meenichte Walvissen in
het water spelen : omtrent Noorder-Son /
liep de wint weer in 't Oosten / met een
goede koelte en schoon klaer weer.

Den 2. Augusti / begosten in den da-
geraet lant te sien / en een wepnigh daer-
nae liep de wint weer in het Oosten /
beginiende met een mop top-zepl op te
koelen ; 't lant was na gissingh 't Ep-
landt en de omleggende klippen van
Crompsout / gelegen 40. mijlen beweesten
de Nooyt-kaep. Den 3. dito geraeck-
ten ons Schip / met een stijven booyt-
gangh / op een drooghte oft klip vast te
sitten / waer dooy alle seer verbaest wir-
den ; doch met groote moepte / en de hulp
des Almachtigen / geraekten daer weder.
af. Dese verborren klippe leyt na gif-
singh omtrent 8. mijlen / beoosten 't Ep-
lant van Trompsout / twee oft ander-
half mijl van lant af Den 4. hadden een
Z. O. wint / waren recht teghens over
de hoek van 't Eplandt Stappen / hier
gingh de Son Noorden ten Westen on-
der / en quam omtrent een uur daer nae
weder te v. o. z. schijn. Dese hoek van
Stappen / leyt met de Nooyt-kaep O. en
W. wel omtrent 14. oft 15. mijlen ver-
schepden. Den 5. dito tegens de nacht
quamen met de Nooyt-kaep over een :
't lant was gantsch sonder sneeuw aen te
sien / saghen twee zeplen / welck Nooy-
lipden waren die met Stock-bis nae
Berghen wilden. Den 6. dito begoff
het een groote storm / uyt den Z. O. te
wapen / hadden seer doncker ende kort
weer / en coers houdende O. ten N. aen /
quam

quam ons 't Amsterdammer Schip / zijnde te loef waert / op 't kiff zeplen / soo dat alles wat daer om en aen was kraachte / in boegen beyde meende gefoncken te hebben : maer top wederen noch wonderbaerlijck behouden / hoe wel groote schade geleden hadden / welcke top dien dagh weder begonden te herstellen. Den 7. dito geboerde noch al 't onweder en hol verborghen water / zijnde de wint upt den Oosten ; teghen den middagh sagen een Enckhupfer Schip / dat wp te spraech quamen / en sepde na de witte Zee te wilken / en van daer na Venetien. Teghen den about quamen noch weer op 't lant van de Nooyt-kaep aen / doch wonden weder N. O. zeewaert in. Den volgenden dagh hadden noch al 't selve weer en wint. Den 9. dito noch al de selve wint / met hout en bochtigh weder / 's morgens sagen een byernit zepl onder onse vloot komende / dat verkenkende / betonden het Wfere Darchen van Amsterdam was ; dat nae de Witte Zee wilde / ende met ons upt Cerel was gelooopen. 's Middaghs quamen weder top lant / een wepnigh beoofien de Nooyt-hijn / daer top weder af 't zeewaert in wonden / dughen hier oock een Engelsman / die upt de witte Zee quam / en na hups wilde. Den 10. en 11. dito hadden noch een Oostelijcken wint met nuffigh en hout weer / sagen des abondes / wat Nooydelijcher weder lant. Den 12. hadden noch het selve weer / doch quam te mets en bleuck van klaerheyt : so dat 7. oft 8. mijlen aen stuer-booyt van ons / weder lant sagen / docht ons in de vertooninge het Landt van Begoz oft Difters-eylande te wesen : hoewel top in onse zeplage soo verre met gissen te wesen. Den 13. schenden de twee Schepen / Jacob Jochemsz. en 't Wfere Darchen van ons / stellende loets nae de Witte Zee toe. Wese dagh met de nacht hadden een tamelijcke booygang / en de 3 achter een volgende dagen. Den 17. dito hadden een moep schoon weer en flappe koeke van upt den Nooy-

den / en by wijlen wat oostelijcker / was soo schoonen dagh als wp in langhe niet gesien hadden : tegens de middagh quamen by een groote en lange streeck Hs. Wp gisten 12. a 13. mijl van 't lant van Nova Zembla te wesen / ontrent 25. oft 30. mijlen benoorden de Straet van Nassau. Hadden de hooghte van 70. graden 30. minuten / zepden aldus den geheelen dagh en nacht langhs 't Hs heen / wel ober de 25 mijlen / dit Hs lagh so eenparigh / dat wel een streecke lants scheen te wesen. Wp loodent al te mets eens in de nacht / vonden eerst 35. daer nae 30. en in de Nooyt-stont 24. badem diepte / al eenparige wassige gront. Den 18. dito zepende aldus langhs 't Hs hern / met een N. O. kouden wint / siende datter geen eyndt af quam / beraden eyndelijck een gat daer dooz te booren / want begost hem allenghs te scheuren / en aen schotfen te dughen / alwaar wp 't dooz heen jaeghden / tot dat weder in 't klaer water quamen. Hier kregghen de wint wat ruiner / ende hadden een goeden vooztgangh / mits het water slegt was. Hadden des middaghs de hooghte van 70. graden. 't Welck nae onse gissingh 12. a 13. mijl benoorden de Straet Nassau soude wesen. Wat booyt zepende / gemoeten weder een groote meenichtte Hs. En dus een tijde langh of en aen houdende / kregen dien selven tijt 't lant in 't gesicht / en bekenden het de Eplanden Aauritus / Ojange / en 't lant van Nieuw-Walcheren te wesen / waer mede weder wat verquicht woorden. Wp deden coets van dese Eplanden af O. en O. ten N. aen / om meest van de Nooydelijcke winden die hier vallen / gebiedt te wesen. Den 19. dito in den Dage-raet / quamen wp booyt de Straet van Nassau / die top met Hs gestopt vonden / so ver als wp beoogen konden / inboegen dat 't scheem t' eenemael vast lant te wesen / waerom her aemden daer dooz te booren / tot onder 't Afgoden-Eplant / daer een wepnigh klaer water was ; hier op de

namen
by de Eplanden
Aauritus
Ojange
en
Ojange.

30. Tweede Voyagie van Ian Huygen van Linschooten,

de tweede leggende / wierden: van een groote meernichte *Hs* / als in een kring omringelt / inboegen op onse leg-plaats moesten verlaten / en in een wijck dicht aen de wal loopen / om de Schepen soo veel moogelijck waer te berghen. Hier laghen op de geheele nacht sonder eenigh aenschoot van *Hs* / doch sagen geen openingh om weder upt te komen. Den 20. dito hadden noch al een doozdelijcken wint en overtrocken Hemel / met hout weer / sommijts sneeuw-blagen en Hagel / sommijge van onse gasten waren op Daggats aen land gegaen / en die bevonden het dat wy rontom in het *Hs* bereingelt lagen. Sagen aen de west-zijde een Russische Loddigh leggen / welcke gelupt van schieten hoorende / terstondt 't zepl gingh / latende hun Netten en rommelingh leggen. Sagen binnewaert van de Straet / aen strand 4. of 5. Leere saken / met stinckende Craen / welcke onder de Kegel-stenen begraven waren als oock hier en daer eenige vers gehouwen spaenderen. Wy vergaderden op desen dagh in des Admirael's Schip / en beflooten des anderendaeghs een Jacht met volck upt te senden / om te ondersoeken de gestaltenis en gelegentheyt van de dooz-gangh van de Straet / en het *Hs* albaer. Van gelijcken vonden goet met ons 30. oft 40. gewapende personen / het Epland van Daggats eens over te loopen / want aen de ander 3de van 't vaste land konden niet komen / om te sien of wy pemant konden aen treffen / die ons van de gelegentheyt des sefs / van alles mocht insoymeeren / om dat sommighe mepnden / sy hadden Hutten en woon-plaecten gesien. Den 21. was het noch al een kout en guet weer. Wy togen ontrent 50. ghewapent aen land / loopen de 7. oft 8. mijlen ober en weder / sonder eenigh blijck van wooninghen te vernemen. Van sagen hier en daer eenige saken / als wooghden van Wollen gemaakt / en met Craen geveult: oock sommighe houtse steeltjens / geladen met allerhande

Wel-werck / al te maect wel gebonden overdecht / met doomen / pyl-pers en andere snijpserpe / daer veel voetslappen van Wans / Doutoren en Kinderen / soohet scheen by stonden / waer dooz genoech te vermoeden is / dat daer ontrent menschen geweest zijn / die dooz 't gesichte van de Schepen en volck geblycht sijn / en dooz de haestighejdt alles verlaten hebben. Wy lieten al blijven / gelijck wy 't vonda / en lepden daer haes en broot by / om hem te verfercken / dat wijsie niet en sochten te beschadigen. Wy vonden oock op de Dimmen-strant van de Straet 4. oft 5. doode Zee-Paerden leggen / van uptnemende groote. Hier nae sonder pet meer te kunnen vernemen / keerden wy moede en maet weder na de Schepen. Nu die van 't Jacht die dooz de Straet mijnden te varen / quamen tot by de Krups-hoek toe / dooz 't *Hs* heen / dat noch hier en daer met schossen van een dreef / maer komende aen de Krups-hoek / en mochten niet verber / wijl 't ober al vol *Hs* gestopt lagh / en om 't beter te ondersaen / liepen van daer ober laet / tot de West-hoek / alwaert *Hs* noch ober al vol en dicht lagh / soo verremen sien konde / streckende langs het vaste land heen. Met dese tijdingh sijn sy wederom gekeert / waer dooz wy niet wel getroost waren / wiesfende in onse hoope te sullen misen. Den 22. dito was de wint upt den Westen / doch kout en donckerachtig weer / waer mede 't *Hs* weder innewaert aen quam strijcken / na 't gat toe / soo dat wy om ons daer van te bebben / 't land bet moesten genaken / 't welck was een grooten intwijck. Ons volck waren om water aen 't Afgoden-Epland gebacen / daer sy van het *Hs* beset wierden / en 6. baten met water moesten laten staen / om in tijdes met het Jacht daer van te komen / doch achter binnen de Straet / moesten het Jacht aen strand laten / en ober laet na de Schepen komen. Doch erlangh dreef het *Hs* dooz een sloom wegh / sy hoopden wy

een goede Reys tot ons oogh merck te doen. Den 23. dito liep de wint. N. W. en daer nae weder in 't Noorden / evenwel met een goede koelte / ende opdien dagh schoen Sonne-schijn weer / drijvende het Ijs merrendeel weg. Den selven dag ontdeckten een Ruyssche Lodding met vyf aen Landt / maer om hem niet verbaert te maken / wilden haer doe niet genaechen. Den 24. was het Ijs ober al by gemindert / waerom het Jaecht weder upt sonden / om de straat te gaen ondersoeken / van gelijcken voeren ter plaetse / daer de voogpande Loddings lagh / en quamen gaet de Ruysschen te spaeck. Op waren besich in het vullen van een Zee-plaert / dat daer op de strandt doot lagh / om de huyt te genieten. Wy waagden haer van waer sy waren / sy seiden van Demiego / by Colmogro / gelegen in de witte Zee / boven Weichangel / en datse haer eerst gesceen gekomen waren / seiden noch dat sy al de Soort onder het Landt van Nova Zembla gelegen hadden / en dooz het belet van het Ijs / en waren niet eerder gekomen. Wy waagden hem daer de gelegensheyt van het Landt. Doch Ijs / Winter / Soort / en andere besonderheiden waer op antwoorden / dat het een harde en lange Winter geweest hadde / en dat het een Jaer 't ander niet en stelde / doch dat het Ijs noch al te maer vergaen soude / gelijck als het alle Jaeren dede / en dat het noch wel 10. weeten soude wesen / eer dat de rechte Winter aen-bingh. Dat het gat oft de Straet wel toe woos / en in de wijcken bochten / en aen de Zee-kant / maer dat het in de ruime Zee / noch aen dets noch aen geen yde / minner meet en wies. Seiden noch / dat het Landt aen de Noort-zijde van de Straet / daer wy by haer op stonden / een Eplandt was / Vaygats ghe-namte / sterckende omtrent een dagh seplens / Noorden en Zuiden / en dat hem aen de Noort-zijde af schepte met Nova Zembla / maer dat de passagie tusschen dede vol Ijs lagh. Het volck dat hem op

Vaygats onthout is daer allern des So-mers / maer des Winters vertrecken sy aen de Zuyt-zijde van het vaste Landt / daer sy hem des winters in Boffchagien onthouden / dat sy schuypen hadden / maer niet veel daer sy mede visschen. Seiden / dat die Af-goden van hun wierden aengebedden / als wy hem waagden nae de Tartarische Zee / so seiden niet daer van te weten / als sijnde noyt daer ghe-weest / maer datter eenige van Gelliss quamen handelen. Dese Riviere Gelliss seyt booz by Obp / en daer woonen Christenen op de Giecksche maniere. Van de wijde van misen wisten niet te seggen / wy schonken hem een out Compas; daer sy ons wonder om bedanckten. Wy behaillen haer dat sy de Samopeben van het Landt wilden waerschoopen / booz ons niet schoude te wesen / dat wy hem niet sochten te beschadigen. En siende dat wy geen andere onderrichtinghe konden bekome / namen afschept van de Loddings / des namiddags / kregen wy het Jaecht weder aen boort / en bracht goede tijdinge / en hoope van de Straet sonder belet van het Iste mogen passeren. Den 25. dito was de windt noch Westelijh / wapende met een harde koelte / omtrent middagh sijn wy weder gelijckelijck t' zepl gegaen / in vaste hoope dat wy geen verhandtlinge booz hadden. De Zee-waert aen settende / seiden dooz de straat / tot een wepnig boort by de Twist-hoek / en ontmoeten geen Ijs / dan hadden een klaren baen / maer hoort daer aen sagen weder een groote meeninge Ijs / deden koers langs het Epland van Vaygats Noortwaert aen / inepuende hier booz boven 't Ijs te komen / doch te ver-geefs / want de Zee lagh so vol Ijs / als of het land geweest waer / inboegen wy weder nae de Straet mosten toecheren / waer wy des nachts / tusschen de Twist en Krups-hoek arriveerden / niet seer wepnigh hoope om van dit Jaer pers te mogen uprechten. Den 26. dito sa-gen niet den Vageraet / al het Ijs dat wy

top des voorigen daeghs / so grooten
stuckwerghs in Zee gelaten hadden / we-
der op ons aen komen d'ingen / met een
harden voortgangh / en slopten het gehe-
le gat / van het ene landt tot het ander.
't Hs liep met de stroom tegens de wint
aen / waerom met de Scheepen inne-
waerts moften wijcken / op onse eerste
leggh-plaets om daer bepligh te sijn. Wy
merkten hier dat twee groote stroomen /

het Hs heen en weer dreeben / 't welck een
genoeghsaem bewijs is / van twee open-
bare groote Zeen / gelijk van de Straet
van Magellanes verhaelt wert. Den
27. en 28. dito quam het Hs geweldig op
ons aen setten / inboegen dat wy van al-
le kanten omcingelt wierden ; het was
wel een schoon Sonne-schijn weer / maer
vrooz alle nachten op het oude Hs / so dat
wy aen landt / en tot mallkanderen daer

over honden lopen. Wy wierden hier van
eenige Beeren besocht / die wy met piec-
ken en het goopen van hout / wegh jaeg-
den / dus lagen wy daer met groot perij-
kel van 't schip en ons leven / hoopende
alleen op Godes genade. Den 29. dito
wiert het rustich en bochtig weer / sijnde
de wint noch upt den Z. en Z. W. waer
mede het Hs so 't scheen een wepnigh ber-
hoochen wiert. Tegen den nacht begon
het upt den O. N. O. hart te stozzen /
met regen. Den 30. dito was de wint
wat Noozdelijcher / beginnende klaer
weer en slapper wint te werden / waer
mede het Hs Westwaert aen / zeewaert
in dreef / inboegen wy in wepnigh tijts
weder klaer en open water begosten te
krijgen / dat ons niet wepnigh verquick-
te ; doch des middaghs begon de wint te
slappen / waerom het Hs in het gat be-

stooten bleef leggen / het Jacht dat wy
des morgheus upt gesonden hadden / om
de Straet te besien / quam des avonts
weder met tijding / dat sy aen de zupber-
wal van de Straet / te weten aen 't vaste
lant geweest waren / alwaerse ontrent
25. mans sagen die by hem quamen / leg-
gende de Booghen van hem af / tot een
vertroutwen van den onsen : ons volck
gabense eeten en d'yncken van 't gene sy
by haer hadden / dat sy ten danc ontfin-
gen en op aten / sepden datter ontrent een
stuckwerghs van haer / noch wel 150 man
lagen / die upt vreeze niet by ons doofsten
komen. Den laetsten Augusty was het
noch al een goet / doch koelachtich weer /
en overtrocken Bemel. Sonden des mor-
gens twee Jachten nae het landt upt /
daer sy des voorigen daeghs 't volck ge-
spioochen hadden / met Colcken / eeten en
d'yncken /

Hiem an
het vast
landt
zicht.

geueken / om te sien of wy dienstchap
met hem konden maken / en eenighe ge-
wisse onderrichtinghe van de landen en
getijden konden verneemen. Tegen den
avont quam des Admirael's Jacht we-
der aen boort / met groote moepte dooz
de schotten / en bracht tijdingh / dat de
Straet binnen in / van den Afgoden-
hoort af / tot voorsz de Kruys-hoek toe /
en so ver als sy beoogen konden / weder
foo vol en dick van H's lagh als het steec-
ken mocht : ja was 't H's op ses ende
acht vadem aen de greont vast : hadden
oock nergheens eenigh volck kommen
sien oft bekomen / vonden daer een
schuylt leggen / van de groote gelijk als
ons roep Jacht / het welck de eerste
was van die wy daer opt gesien heb-
ben / als mede hier en daer veel saken
met Spek van de Zee-Paerden / be-
graben leggen tot Craen. Oock een
heel deel sietjens met al haer toebehoor-
en : 't Welck een gemoethaem teyken
was sy met verre van daer waren. Nu't
Amsterdammer Jacht met onse Boek/
waren op een andere plaets aen 't selue
lant / en wiert dooz langh loopen volck
getwaert / die sy oock te spzaeck quamen /
zijnde niet ver van vele Kuttien / gebout
op der Lappen en Diumen manier / de
onse waten in 't eerst van haer verbaest /
om datse met Pijlen en Boogen gewa-
pent waren : dan twee gingen booz upt
met haer te spzecken / maer daer nae
quam den gehelen hoop by den anderen /
waer onder een was / die haer Oberste of
Koningh scheen te wesen / dooz dien
de andere hem gehoofsaemden / ende
was oock aen sijn gewaet opschijlger
toegemaecht als de andere / hebbende
sibere oorschanghsels / ende aen sijn Boog-
ge so 't scheen banden van klater-gont /
den onsen gaben him vroot en kaeft te
erden / en schonckense elck eens een bronk
wijns / waer booz sy groote dankseggin-
ge aen ons deden / sy gaben de onse enige
Pijlen / Welue-tanden / en dierghelijcke
sijpsterpe. In wolle Laechenen hadden

sy wel sin om te mangelen / maer mach-
ten gantsch geen werck van Upwaert oft
gelt / sephen dat wy met ons twee of drie
in 't Dooz souden konien / maer de onse
weggherden sulcks / als willende op een
anderen dagh weder komen. Sepden dat
het ober 3. of 4. weecken weder begoft te
vziesen / 't welck ober een quam met het
geen ons de Samopeden 't booggaende
Jaer gheseyt hadden / dat het H's daer
somtijds wel een gantsch Jaer ober en
weder dreef / noch septe den Oberste / dat
3p Christenen waren / Samopeden ghe-
naemt / en dat het Landt daer teghen
ober / daer wy aen lagen / een Eylandt
was / Daygats genaemt / waer van hy
septe verdriven te wesen / dooz die van
Noba Zembla / sijn vpauden / maer
meende hem noch wel ter gelegentijt
te wyrecken / ewentwel dat hy noch een
knecht op Daygats had die hem Wel-
werck / Craen en ander tyngh vergad-
de / so dat hy met het sijne / albaer wel een
Schip sou kommen af laden / vzaegde nae
onse Schepen en namen. Gevraegt sijn-
de na de Straet en Tartarische Zee / sep-
den dat als men dooz het Gat was / soo
quam men in een klepne Zee van 5. dag-
repsens langh / en dan had men weer een
gat / daer dooz weseude / soo wasser een
groote geweldige Zee. Waer wijl onsen
Volck vele dingen niet recht konde ver-
talen / sijn wy met Francops van Dale /
die de Russische spzaeck wel verstont /
noch eens des ander endarcs verwaerts
gegaen. Oen quam een groot H'p / van
Samopeden recht op ons aen / ontfingen
ons met groote eerbiet / de Caproenen
africkende / en gaben ons de handen /
in teyken van vrede / alwaer wy den
anderen met groote verwonderinge be-
sagen. 't Volck was van de selve gedaen-
te en kledinge / gelijk wy die in 't booz-
leden jaer in de Straet gesprooken had-
den / uptgesondert datter onder dese van
witte en bypnachtighe colleur waren /
doch den meesten hoop swartachtigh /
hebbende al te samen platte aengesich-
ten /

ten/en seer swart hapt/ sonder baerden/
 uptgenomen 2. oft 3. die een wepnighs
 baerts hadden. Waren al te samen bet
 en gladt / sijnde gewapent met Wjlen en
 Woogen / wy vertwillighden hen by ons
 Iacht te komen / daer Francops de la
 Dale haer na al de gelegentheyt vzaegh-
 de. Sp wesen ons hun Overste / een be-
 daeght man van ontrent 50. jaren out /
 t' eenemael gekleert als de andere / wyt-
 gefondert dat hy een Mus van Webers-
 haiz op 't hooft hadde / hebbende op de
 kruyn van dien een sterre van gecoleurde
 laphens Taken gemaeckt. Had twee
 Soonen jonge fluxe gasten by hem / met
 wat uptgesonderde Wjil-hokers en Wo-
 gen / als de ander doch niet veel : sp sep-
 den al te mael van een geslachte te we-
 sen / en dat al het volck van Waggats /
 Noba Zembla en aen 't vaste lant / te
 weten van Pirzora tot de Rievier Obp/
 al te samen sijn Onderdanen waren / en
 dat het merrendeel by hem / nu eerst-
 daeghs van Noba Zembla en Waggats
 gekomen waren / daer sp hun des So-
 mers onthielden / en des Winters weder
 nae Pirzora toe trocken / onthoudende
 hun in de Woschagien. Wy verstonden
 oock van haer / dat sp geen Chyistenen
 waren / gelijk de Colck verkeerdelijk
 geseyt had / maer Wjedenen / en dat sp
 de houte Beelden en Afgoden / die ober
 al op de Klippen / en upstreckende Zee-
 stranden met hoopen stonden/aenbaden/
 en die booz haer Goden hielden/aen ba-
 den van gelijken de Son en Hemels-
 tepcken / soo het schijnt/want willende
 eenige Eet oft belosten bevestigen / wij-
 sen nae de Son die sp tot een getuygen
 nemen. Van de getijden des Jaers wi-
 sten wepnigh te seggen / alleen dat daer
 van haer volck op Noba Zembla / als
 oock aen de Rievier Obp en andere Rie-
 vieren boozder aen/het geheele Jaer ont-
 hielden/ en woonachtigh waren : Oock
 dat de Straet van Massau des Winters
 geheel toe vries / maer in de rupine Zee
 aen bepde yden en vries het gantsch

niet ; sepden mede dat men van hier af
 in vijff daghen / in de Rievier van Obp
 mochte zeplen : oock dat boozby Obp
 een Rievier lagh Gillsiff genaemt / daer
 de Russche Loddingen handelen / oock
 dat daer boozby noch een andere Rievier
 was Molcansap geheten / tot welcken
 't gebiet van den Groot-Woest van Mos-
 cobien streckt / onder welkers Woesten
 Tribuut hy sat / dat de laetste Rievier
 Molcansap / aen de eene zijde onder den
 Tartar/en aen de ander zyde onder den
 Groot-Woest behoorde : Sepden noch
 dat hen 't landt aldaer / te weten van
 boozby Obp af/ uptwaerts aen streckte/
 maekende eenen hoek die sp Noes noe-
 men/tegens welke hoek ober Noorden
 aen/ soude strecken het eynde van Noba
 Zembla/ alwaer hen ettelijcke van haer
 volck/het geheele jaer onthielden/ en als
 men den boozsepden hoek om is / soo
 krijght men dan een groote en geweldige
 rupine Zee / de welke loopt langhs
 Tartarien / en so booztaen om strecken-
 de na de warmte toe : dit was al 't geen
 dat wy van haer konden verstaen. Sp
 hadden sonderlingh niet beyl / dan een
 wepnigh Zee-Paerden Landen / die sp
 by na niet Gout wilden opweghen / sp
 vzaeghden na Meel/ Vleesch/ Speck en
 Wollen-saken/ doch waren soo vast hou-
 wende / datter geen boozdeel aen te doen
 was ; oock hebben haer dingen gantsch
 niet te beduyden. Wy hadden wel lust
 gehad / om hun lieder Wjfen en Vrou-
 wen te sien/doch sepden ons dat het ver-
 re en seer nat om te gaen was / waerom
 wy 't achter lieten. Hier mede schepden
 wy van den anderen / en quamen weder
 by onse Scherpen/een wepnigh hier dooz
 op onse Riepe verblijt zijnde / want had-
 den oock geseyt / dat het Ws met de zup-
 delijcke wind wel haest wegh setten sou-
 de/ sonder ons meerder te hinderen.

Den 2. September was het goet weer
 en koeft wy den yden/waer mede het
 Ws achter ons om vrees / en seiden doen
 coers upt de bocht Straetwaert in booz
 de

Perkila-
 ringhe
 van dat
 de Samo-
 yden
 verhael-
 den.

de tweedemaal / en eer wy d. r. te degen
in quamen / begon het so hat ^e wapen/
dat wy nauwlijck de Afgoden- zek konde
boken hornen / zeiden tot den kring-
hoek / alwaer wy het setten / blijvende
hier tot den morgen / also noch veel ^{is}
op de Twist-hoek sagen leggen / als oock
om de dappere stoem Den 3. was het
beter weer / met een Z. W. moe wint /
en slecht water / en ons scheen dat het ^{is}
van 't gat wegh geset was / liepen weer
alle gelijk daer dooz heen / hebbende
wint en stroom te haer / waer dooz 't schip
eenen harden booggaang had / waren in
hopen tijt een groot stuk weeghs t' zee-
waert in / en sagen ober al klaar water /
uutgefondert in 't Noorden / daer lagh
noch ober al ^{is} / doch schenen schotsen
te wesen / maer dese onse hoope om dooz
te geraecken / en duerde niet langh / want
waren haest weder in 't ^{is} becینگelt / en
de mist bracht suick een doncker / dat wy
dichtwils de toppen en Mars-zeplen van
de andere Schepen niet konden sien.
Hier op hier oft vijf mijlen beoosten de
Seraet zijnde / konden op 110. vadern
geen gront werpen / saghen veele Wal-
vischen en blaetw water / onseplbare
trecken van een openbare Zee / die
hem na China uutspreyt / so daer slechts
't belet van het ^{is} niet en waer. 't Was
so mistigh dat wy niet het geluyt van
Compet en schieten den anderen mo-
sten adberteren. Ontrent een uur booz
de nacht begoft het op te klaren / in boe-
gen wy ons niet met ons 3. by een bonden/
sonder de andere 4. gewaer te werdent /
maer dooz het schieten kondense wel ho-
ren / en quamen daer na een groot stuk
achter van ons te sien. Sagen oock booz
ons upt lande / het welck berkienden het
Staten-Eplandt te zijn / waerom seer
verblijt waren / en quamen daer so recht
op aen zeplen / als had met een lijn ghe-
schooern geweest / en nauwlijcks waren
in de haven geanchert / of kregen een ge-
wondige stoem upt den N. W. des nachts
hadden noch moepten met eenige ^{is}

schossen / die ons booz den boegh dacten /
en al hier om 't Staten Eplant / niet een
mael-stroom ging en weer swerven / dooz
diendatter Ebbe en Bloedt gaet / kregen
onder anderen een geweldigh Eplandt
van ^{is} / recht booz de boegh drijven
dat al 't geen in 't Schip was dzeude /
was in 't aensien gelijck een Stalen-
bergh / wiens dichte en groote ongeloo-
flich ^{is} / booz die 't niet gesien hebben /
hier van geraekten wy niet groote moep-
te ontsagen. Den 4. dito was het hout
weder / wapende noch al eben gestadigh
den harden N. W. stoem / waer mede de
geheele Zee weder vol ^{is} quam drij-
ven / en wy geraekten aen de wal cont-
om van ^{is} beset / van sulcke uptnemen-
de groote schossen / dat niet moogelijck
scheen immermeer te smelten oft te ver-
gaen. Den 5. dito moesten dooz 't krach-
tigh aendrijven van 't ^{is} / noch het bin-
newaert in / achter aen 't Eplant wij-
ken / en om ons best van 't ^{is} te mogen
bevdrijven / settent in een wijck dicht on-
der 't laant / alwaer wy alsoo al 't samen
booyt aen booyt / ons by een boeghde / met
alle seckerheyt die wy konden by bren-
gen / van Cabels en anchors / van alle
zijden. Waren terstont van 't ^{is} ober
al beset / so dat het volck dapper begon
te murmureren / van daer in pijckel van
lijf en goet te moeten blijven / en winter-
laegh te moeten leggen / worden op den
middagh wat sulder / doch mistigh en
bochtigh / waer dooz wy weder verande-
ringe van wint en weer hoopten te krij-
gen. Wy sagen in 't Overloopen van 't
Staten-Eplant ettelijcke Vassen lopen /
daer der het volck twee van schooten.
Saghen van gelijcken oock een grooten
witten Beer / die warmer nae geschoo-
ten wiert / hem van 't Eplant af 't zee-
waert in / ober 't ^{is} begaf / 't volck wan-
delde berstijts om Gesteenten en bergh-
Chrystal te soeken. Wy vermerkten
op dees tijt / dat de Bloet upt het Oosten
quam / waer mede genoech bevesticht
wiert / van dat het een openbare dooz-
gaende

gaende Zee is. Den 6. dito wordent wat klaerder en sachter weer; zijnde de wind van de Weste-kant / twee van de Maers die Cristal sochten / zijn op dees tijdt niet verre van de zee-kant / van een Beer aengerant en omgebracht / so was wit en daerom vermoeden dat het de selbe was / die daeghs te vooren gesien hadden / was van upnemende groote / meerder als een groote Ofse aen te sien. Dit ellendigh ongeluck was ons een groote verschrickinge / ende wy hebben de twee doode Maers eerlijck op 't Staten-Splant begraven. Den 7. dito was de wind noch in 't N. en N. W. waer mede het ober al weder vol N. S. wiert / 't weer tegen den about opgeklaert zijnde / so begon het hart te vriesen / 't welk niet wepnigh bedencken gaf. Den 8. dito is het N. S. weder een wepnigh verschooben / al de opper- Stuerlinden sijn in des Admirael's Schip ontbooden / om een eyndelijke beraminghe te maken / of boort de baert souden achtervolgen / oft wederom keeren / daer veel hevige debatten vielen / door dien den Admirael en den meeste hoop / hun lieten denken dat het niet mogelijk was / pets meer ten dienste van 't te kommen uyt rechten / wyl alle vlijt gevoegh aen-gewent / en de tijdt verloopen

was; hier tegens waren die van Amsterdam in meeninge / men behoorde pinant van de Schepen daer te laten vertoeven / en haer aboutuer te staen van te verwinteren / om te besien of zy pets meer konden uyt rechten / of ondersoeken een weg by Westen Dapgat / van by Noorden Nova Zembla heen / waer op geantwoort worde den tijt verloopen te wesen / en dat onse Eyde also niet en hielt : doch so sy het begeerden / uyt haer eppen last te bestaen / konden het beginnen; by welke meyninge die van Amsterdam bleeven / om op haer selven pets uyt te rechten : maer siende daer na hoe hun het weer aenselbe / resolverden anders / en Consoymeerde hun met de andere. Den 9. dito was het weer wat klaerder / zijnde de wind uyt den W. Z. W. en om dat het N. S. wat van de walt' zee-waert in dreef / gingen van onder het Staten-Splant te seyl na de Straet van Nassau / om een sekerder wijck / tot bebrjdinge der Scheepen te hebben. Doch siende dat het daer noch al vol N. S. lagh / waren gedwonghen weder op onse oude plaets onder 't selve Eplandt te loopen. Hier rachte des Admirael's schip op een ijs / dat van de Weste-hoeck van het vaste lant af stach vast / daer by met hulp van

han de andere Scheepen / niet sonder schade af quam. Den 10. dito gingen weder van onder 't Staten-Eplant sepl / met hoope van de Straet Nassau te krij-gen / eer wy weder van het N^o omcingelt wierden / onder wegh ontmoeten een ongelooffelyche meenigte groote N^o-schossen / die wy met psychiel passerden / ryndelyck quamen in de Straet / by de Twist-hoek / daer wy ankerden / hoo-pende nu 't N^o beter te kommen ontwijc-ken / als aen het Staten-Eplant / twee van onse Jachten uytgesonden / brach-ten des abonts tijdingh / hoe dat over al vol du a N^o lagh / uyt gesondert in het Nooyt-Oosten. Den 11. dito in den Dagerart / wiert noch eens een tocht beseynt t' zeelwaert te doeu / om te sien of eenighsins moogelyck was / een dooz-tocht te komen vinden : Maer moesten wel haest weder te rugh keeren / wegen de groote meenigte van 't N^o / tot aen

de Twist-hoek / daer 't weer open wa-ter was / zeplende also tot by den Krups-hoek / want mochten dooz den harden en contrarie wint niet hooger komen / daer wy ankerden / verwachtende beter weer / hier namen expresselyck merck op het loopen van 't gety / en bevonden dat een Ooste en Weste. Maen volle Zee maecte / komende de vloet int het Oosten / en de Ebbe int het Westen / waer dooz gansch geen twijfel en blyft / van beoosien de Straet een open dooz-gaende Zee te wesen / als wy aen alle tepcken en bevonden hebben. Op desen dagh vonden onse gasten aen de Oost-zyde van Vaygats / tusschen de Twist-hoek en Krups-hoek / een dooden Wal-bisch leggen / hebbende kakebeenen van 16. voeten langh / en dick na adbenant : 2. van de kakebeenen sijn mede in Vol-lant gebracht / een hanght te Enckhuy-sen op de Doelen / en een ander tot Vaer-

der
groote
kakebe-
nen van
een Wal-
vis.

len op 't Stad-huis. Den 12. dito qua-men wy met de Boots by eenige Wal-russen / daer van wy eenige met bijlen doot sloegen / en te sloop brachten. Den 13. dito begoft het een afsgriffelijke storm te waepen / so dat Hemel en waer scheen bereenigte te wesen / en wy dien dagh niet konden uytcrechten / moesten blijven

leggen / op Godts genade / en beter weer en wint verwachten. Den 14. was de wint noch al in het W. N. W. met een hart kilaer weer / maer niet soo quaet als des boozigen daeghs / wy harden ons eene anker weder op / 't welck so krom ghebooghen was aen de schast / dooz de kracht en het geweld van de wint / ge-

lijck als of het een spelde geweest had / en danigh het onweer gewerst moet hebben / 't meeste dat ons aen 't anker behield / was de vaste en goede Kley-gront / die men nielwergs beter om te anchoren mach binden ; hoopten op veranderinge van wint / om dan bequamelijck wederom na hups te kommen keeren. Den 15. toert de windt wat zuydelijcker / en beginnende klaer dagh te worden / saghen het *Is* weder met groote meenichten / dicht en vol de Straet in komen dypben / maeckende soodanigen boortgangh / dat wy ghenoech te doen hadden / oin onse anckers in t ijdts op te kuyghen / ende de Krups-hoek om te laberen. Sagen dat het Landt van *Wagats* / op veel plaetsen / wit van sneeuw bedeckt lagh / en konden ons niet genoegh verwonderen van 't *Is* / want meenden by nae boortsecker / datter geen *Is* meer in Zee gebleven konde hebben / of ten minsten wel ses dagen zeplens verre geweest hadden / door den boortgaenden harden storm / maer sagen nu het tegghendeel boort onse oogen / waerom gantsch geen raet was / yet meer te vertoeven / want saghen nu blykelijk genoegh / dat geen beteringh van dit Jaer te hoopen hadden / waerom wy eynelijck / in 't zeplen / al te samen weder in des Admirael's Schip by een quamen / ende alle saecken wel in gesien hebbende / hebben een Cupgh-schijf gemaect / met gelijcke stemmen / na de waerheyt van 't geene ons bejagent is / en wat ons veroorzaecht heeft wederom te keeren / tot een pder sijn verontschuldiginghe / om te schouten alle na-kilappinghe / die upt haet ofte andersints / soude mogen spruyten ; gelijck als het selve by de Verbalen / van elck een in 't besonder daer van gehouden / byeder kan gesien worden.

Zijn aldus gelijckelijck weder na Hollandt gesept / wierden dien dagh wepnigh *ps* getwaer / waer door vastelijck te gelooven is / het geen dat ons de Russen

en Samopeden geseyt hadden / dat het Eplandt van *Wagats* / by Noorden / een afscheptfel van *Nova Zembla* heeft ; en is te bedencken dat het al een groot Open moet wesen / door welcke het meestendeel van het *ps* heen ghebreven word / in de andere Zee van by Oosten de Straet / in voegen dat het op dese maniere een Canael maecht / gelijck dat van de Hoofden tusschen *Wanckrijk* en *Engelant* / tot *Hepant* toe / ofte aen de andere ynde / tot *Witlandt* en *Kijn* toe / waer in het / om de veelheyt / versloopt blijft. Den 16. dito was de windt oost / met een goede koelte / hadden een hol water en harden boortgangh / kregghen somtijds buijen van *Sneeuw* en *Hagel* / soo dat de scheepen geheel wit scheenen te wesen / deden onsen coers *N. W. ten W. en W. N. W. aen*. Den 17. dito beginnende te dagen / bevonden wy ons door 't onweer / van alle de andere scheepen verstercken / uptgesondert ons *Jacht* / hadden een helder hout weer / en gisten ontrent de lengde van 't Landt *Candenoes* te wesen / doende noch al de coers van des voorigen daeghs. Tegens den about quamen wy weder by den Admirael en 't *Amsterdammer Jacht* / hadden de diepte op 39 en 40. badem / gisten de lenghte van d' inkomste van de witte Zee te hebben. Den 18. was het wat beter weer / waerom wy 't met ons vier scheepen / sonder van de andere te weten / wenden / doende onsen coers *N. N. W. en N. W. ten N. aen* / was een sel hout weer / met hagel en sneeuw / hadden tegens den dageraet de diepte van 38. badem. Den 19. dito begon het weer en de zee wat te bedaren / ontrent middernacht / wijl het helder *Wane*-schijn weer was / wierden het landt van *Candenoes* ghelwaer / en vonden 30. badem diepte. Den 20. dito wat nadet aen 't landt komende / konden het beter erkennen / en sagen dat het over al vol en dick met sneeuw bedeckt lagh. Den 21. 22. en 23. dito / hadden noch al hardt quaet weer / soo dat by na wanhoopten

hoopten weder goet weer te sullen krijghen. Den 24. dito hadden noch al het selve weer en wint / met geduerige buijen van hagel en sneeuw / zeplende aldus tot teghen den about / doen hadden veel hagel en buijen / kregghen eyndelijck met groot pijnckel / 't landt van de 7. Eplanden in 't gesicht / aen de west-kust van de witte See / na middernacht begon het weer een wepnig te bedaren / waer mede het Volck hoope scheyte van noch behouden in 't Vaderlandt te sullen aen komen. Den 25. dito sagen weder lant / het welck vele dachten Swoetenoes te wesen / het welck leydt 15. ofte 16. mijl beoosten de selven Eplanden / wop zepliden of oerben meest langs de wal heen. Den 26. dito wat vooz den dagh / wenden het weder na de Wal toe / dooz dien den Admirael daer erghens een Haben / om te ankeren / vernemende te binden / maer met den dagh daer by komende / vonden gantsch geen gelegentheyt. Die Landt was ober al so wit van sneeuw / dat men daer geen aerde van erkennen konde. Den 27. dito hadden noch al de windt van upt den Noorden / met een passelijcke hoelre / begosten doen groen en grondigh water te kregen / een secker tepken van 't Landt van Cande noes / wop wendende weder op den boegh nae 't Westen. Den 28. 29. en 30. zepliden noch al met een N. W. wint / hadden veel sneeu en hagel-buijen upt den Westen. Veel van onse gasten begosten op dees tijde het Schip-buick te krijgen / 't welck groote verslagenheyt maecte. Oock en konden dooz solitarie weer upt de hoogte van Swetenoes niet geraecken : Het welck de verslagenheytde verdubbelde / wijl de winter-tijt vast genaecte.

Den 1. October hadden de wint noch upt den Westen / met een tamelijke hoelre doch hout en regenachtig weer / tegens den about gisten in de lenghte van Kilbarn te wesen. Des anderen daeghs tegen den about saghen 't lant van Kegoz of Diffscherg-Eplandt / dwars van ons

af leggen / sijnde so wit besneut / dattet t' eenmael krijt schein te wesen. Den 3. sagen des moggens 't lant van Wardhups / mede vol sneeuw / gelijck het voo-rige / begoft op den dagh hart te stormen / welck hart weer tot den 6. duerde / als doen sagen tegen about lant / na gissingh de Noort-kijn / oft wat beoosten daer by / en begon het weer een wepnig te bedaren. Den 7. dito wat vooz den dagh begoft de wint weer upt den Westen te wapen / met soo harden storm en verholgen water / dat wop onse schoober-zeplen alleen passelijck mochten opboeren / sijnde daer en boden een doncker nat weer / des moggens kregghen dooz onachtsaemheyt van den Jongen bant in de Combuys / 't welck groote verbaesheyt gaf / doch wierde haest geblast / tot groot geluck / in soo quaet weer. Den 8. dito hadden noch al 't selve hart / ongeslupmig / doncker weer / doch niet te hout / met een N. E. W. en Westelijcke wint / en 's nachts waren de twee Achten van ons afgedwaelt / sonder dat wop weer in 't gesicht konden krijgen / eyndelijck dat den Admirael en ons Schip alleen by den anderen waren : noch soo met schoober-zeplen t' zeelwaert in Noorden aen zeplende / sagen dien dagh 't schijnfel van de Son / 't welck ons seer verheugde / daer by begon het weer een wepnig te bedaren / tegen den about begon het starck te vriesen / en hadden de hooghte van ontrent 74 graden. Den 9. dito geduerde noch al den N. en N. N. W. wint / begoft so getweligh te sneeuwen / dat het Schip overdekt wiert / en was oock terstont verbroosen. Wop misten des moggens van gelijcken onsen Admirael / sonder die meer te sien / inboegen dat wop nu alleen bleven / des nachts wiert het wat stil / en liep de wint Westelijck. Den 10. hadden noch al hout weer en harden voortgangh / met veel sneeuw / en was des nachts seer doncker. Want is aen te merken / dat men op alle dese contrepe-
gantsch geen licht oft schijnfel / noch ge-
sicht

schijnfel
van
de N. N. E.
ontrent
d. Noort-
harp.

sicht heeft van de Nieuwe Maen / tot datse Vol is / als dan so krijght men die / tot soo lange als sy weder vol-eynt / sonder nacht oft dagh wegh te gaen. De nachten als 't helder en klaer weer is / dat doch seiden gebeurt / sijn veel licht-schijnender-want de starren schijnen het licht van de Maen te gelijcken. Den 11. begost het weer wat hart te koelen / met een seile koude lucht. Dit etmael was het eerste / van al den tijdt dat wy op de baert geweest hebben / dat booz de wint hadden: na de middag nam de koude een wepnig af / wy zepde coers Z. W. aen. Den 12. was de wint noch al Z. O. en somtijts wat Z. komende bptwijlen met oberdyvende regenbupen / hadden ondertusschen een klaren Sonne-schijn / 't welck in veel tijdt niet gebeurt was / des middagh hadden de hooghte van seben en een derdendeel graedt / ende na gissingh ontrent 14 ofte 15. mijlen van het land / te weten van de Eplanden Crompsont en de seken-steen / hier was het weer wat lijdbaer: Doch is aen te mercken / dat hoe wel wy hier waren in de selve lenghte / hooghte en Pararel van Vaygats en de contrepe van Candenoës en Sweetenoës / soo en is 't daer noch-tans op de helft na soo kout niet / sijnde daer-en-boven noch later in de tijdt / maer de meenighte en het gestadigh Is by Vaygats / veroorsaeckt een kouder lucht. Het Menschelijck vernuft moet hier booz Godts wonderheden verbaest siën: wie soude in boorighe tijden geloof hebben / dat het moogelijck was de Zona Frigida / of ongetemperde Zona

te mogen bevaren / ja dat meer is van menschen bewoont te worde / dooz die onspdelijcke koude / gelijck men insgelijcks geloofde / en booz gewis bevestigde van den Torrida Zona / te weten van den eenen Tropicus tot den ander / en onder de Linie Aequinoctiael oock onwoonbaer was / en onmoogelijck te passeeren / dooz de gestadige zandende hitte der Sonne; 't welck bepde gantsch contratie beboonden wert / alsoo ick van bepden een goede getuygen ben / ende selfs anders heb onderbonden: hoe wel dat den Torrida Zona geen gelijkenisse heeft by de ongetempertheit van den Zona Frigida. Waren hier op de hooghte van 74. grad. zijnde in de reekeninghe een-en-tachtig graden van de Son verschepten. Den 13. dito geduerde noch al het selve weer / waren op de lenghte van Wero / beneden de Eplanden van Aust. Den 14. 15. 16. en 17. dito / hadden noch al het selve weer en windt / kregen doen de hoek van de Stad en 't Land van Kijn in 't gesicht. Den 21. dito saghen veel Walvisschen / en waren aen de uiterste hoek van 't Landt van Nooyweegen / en den 23. des nachts passeerden Doggers-zandt / en den volgenden dagh quam wy onder de Haringbupen. Den 26. dito quamen in Cerel binnen / nae dat wy geweest waren vier Maenden min seben dagen / hebbende twee Maen verlooren; en wy waren het eerste Schip van onse Vloot / dat binnen quam: doch de andere Schepen volghden in wepnig daghen / en quamen alle behouden in 't Vaderlandt.

Eynde van de tweede Reyse van Jan Huygen van
Linschooten, na Vay-gats.

Verhael van de vier eerste SCHIP-VAERDEN

Der
Hollandtsche en Zeeuwsche SCHEPEN,

NAAR

NOVA ZEMBLA,

By Noorden Noorwegen/ Moscobien ende
Tartarien om / na de Continckrijcken Cathay en
China. uptgevaaren in de Jaren 1594. 1595. 1596. en 1609. ende
hare wonderlijcke avontueren / op de Reysen voer gevallen.

Den laetsten Druck van nieuws over sien, en met schoone Figuren verbeterd.

AMSTERDAM,

Gedrukt by GILLIS JOOSTEN SAEGHMAN, Boek-drucker
en Boek-veelcooper / in de Blauwe-straat / Anno 1663.

schap, d' Overheyt deser Landen onder-
richt zijnde, dat men in die Koninkrijcken
en Landen eerlijke Koopmanschappen
was doende, hadden om redenen voor-
noemt, sommige geregelde personen ge-
fonden met Koopmanschappen en Pen-
ningen, om de handelen te beginnen. Sul-
len versoecken dat tot vroomen en oprech-
te gestadige handelinge, alle gelegenheyt
aen gewent werden. Sullen al daer mogen
openen, wat Koopmanschappen, uyt dese
landen al daer van tijdt tot tijdt sullen mo-
gen gebracht werden, en neerstelijck on-
dersoecken wat waren oock in dese landen
gebracht mochten werden. Sullen van al
het gepasseerde op de Reys goede kennisse
houden, om op haer wederkomst, aen de
Algemeene Staten, goede onderrichtinge
te doen.

Den 2. Julij 1595. des Sondaeghs
smorgens / sijn wy met een Oostelijke
wint uyt Texel geloopt / stellende coers
N. N. W. en N. ten W. aen / hebbende
dien geheelen dagh en nabolgende nacht
een goede koelte en voortgangh. Den
3. 4. en 5. hadden noch al de selve wint
met een goeden voortgangh / albus met
rupgh weer en meest Noordelijke win-
den / over en weder zesept hebbende / sa-
gen den 15. 't lant van Noortwegen / daer
7. oft 8. mijlen van daen wesende : tegen
den about begon het soo te stormen / dat
wy alleen onse schober-zeplen voeren
mochten. Den 16. en de 6. nabolgende
dagen / was het noch al 't selve mistigh
en regenachtigh weer / met de wint uyt
den Oosten. Den 23. dito sagen 't Ep-
landt en de omleggende Klippen van
Toefvoet / lagh noch hier en daer in de
holen met sneeuw bedeckt. Den 24. dito
hadden noch al 't selve weer en wint /
doende coers zeewaert in / N. N. W.
aen. Na de middagh quam ons een schip
hi'r gemoet / dat uyt de witte Zee quam /
en te Amsterdams 't hups hoorde ; wy
wierpen hem een Bief toe / die om het
harde weer / tusschen beyde in Zee viel.

Den 26. dito kreegen een schoon klaer

helder weder en Dorne-schijn / met een
slecht water en klepne koelte uyt den O.
smiddags hadden de hoogte van 71. gra.
De volgende dag waerde het so hart / dat
alleen de schober-zeplen mochten voeren.
Den 29. dito begon het weer te bedaren /
en haelden wy onse Schober-zeplen we-
der op. Sagen dien dagh een uyt-nemen-
de grooten dooden Walvisch / met den
burch om hoogh drijven. Den 30. hadden
veel stilte / doch noch al hol water / sagen
een groote mernichte Walvissen in
het water spelen : ontrent Noorder-Son /
liep de wint weer in 't Oosten / met een
goede koelte en schoon klaer weer.

Den 2. Augusti / begosten in den da-
getaet lant te sien / en een wepnigh daer-
nae liep de windt weer in het Oosten /
beginnende met een mop top-zepl op te
hoelen ; 't lant was na gissingh 't Ep-
landt en de omleggende Klippen van
Crompsout / gelegen 40. mijlen beweesten
de Noort-karp. Den 3. dito geraecht-
ten ons Schip / met een stijben voort-
gangh / op een drooghte oft klip vast te
sitten / waer dooz alle seer verbaest wer-
den ; doch met groote moepte / en de hulp
des Almarhtigen / geraekten daer weder.
af. Dese verhoogde Klippe leyt na gis-
singh ontrent 8. mijlen / beoosten 't Ep-
lant van Crompsout / twee oft ander-
half mijl van lant af. Den 4. hadden een
Z. O. wint / waren recht teghens ober
de hoek van 't Eplandt Stappen / hier
gingh de Son. Noorden ten Westen on-
der / en quam ontrent een uur daer nae
weder te v'ozschijn. Dese hoek van
Stappen / leyt met de Noort-karp O. en
W. wel ontrent 14. oft 15. mijlen ver-
scheiden. Den 5. dito tegens de nacht
quamen met de Noort-karp ober een :
't lant was gantsch sonder sneeuw aen te
sien / sagden twee zeplen / welck Noor-
lynden waren die met Stock-vis nae
Berghen wilden. Den 6. dito begoft
het een groote storm / uyt den Z. O. te
wapen / hadden seer doncker ende kont
weer / en coers houdende O. ten N. aen /
quam

quam ons 't Amsterdammer Schip / zijnde te loef waert / op 't hiff zeplen / soo dat alles waer daer om en aen was kraachte / in boegen beyde merende gefoncken te hebben / maer top werden noch wonderbaertlijck behouden / hoe wel groote schade geleden hadden / welke top dien dagh weder begonden te herstellen. Den 7. dito geduerde noch al 't onweder en hol verhoghen water / zijnde de wiut upt den Oosten ; teghen den middagh sagen een Enckhuysen Schip / dat top te spraek quamen / en sepe na de witte Zee te wilken / en van daer na Venetien. Teghen den about quamen noch waer op 't lant van de Noox-kaep aen / doch wonden weder N. O. zeewaert in. Den volgenden dagh hadden noch al 't selve waer en waer. Den 9. dito noch al de selve wiut / met hout en bochtigh weder / 's morgens sagen een byemut zepl ouder onse Vlaet komende / dat verkennde / bevonden het Herte Darchen van Amsterdam was / dat nae de Witte Zee wilde / ende met ons upt Terel was geloopt. 's Middaghs quamen weder by landt / een wepigh beoolien de. Noox-hijn / daer top weder af 't zeewaert in wonden / daghen hier oock een Engelsman / die upt de witte Zee quam / en na hups wilde. Den 10. en 11. dito hadden noch een Oostelijcken wiut met mistigh en kont waer / sagen des abonds / wat Noode-lycker / weder lant. Den 12. hadden noch het selve waer / doch quam te mets een bleuck van klaerheyt / so dat 7. oft 8. mijlen aen stuer-boort van ons / weder lant sagen / docht ons in de verdooning het Landt van Negro oft Duffer's-Eplande te wesen : hoewel top in onse zeplagie soo verre met gisten te wesen. Den 13. schenden de twee Schepen / Jacob Jochems. en 't Herte Darchen van ons / stellende hoers nae de Witte Zee toe. Dese dagh met de nacht hadden een tanelijke booggang / en de 3 achter een volgende dagen. Den 17. dito hadden een mop schoon waer en flappe hoerke van upt den Noox-

den / en by wijlen wat oostelijcker / wat soo schoonen dagh als top in langhe niet gesien hadden : tegens de middagh quamen by een groote en lange streck Hs. Wp gisten 12. a 13. mijl van 't lant van Nova Zembla te wesen / ontrent 25. oft 30. mijlen benoorden de Straet van Nassau. Hadden de hooghte van 70. graden 30. minuten / zeplden aldus den geheelen dagh en nacht langhs 't Hs heen / wel over de 25. mijlen / dit Hs lagh so eenparigh / dat wel een strecke lants scheen te wesen. Wp loodent al te mets eens in de nacht / vonden eerst 35. daer nae 30. en in de Noogenstont 24. badem diepte / al eenparige wassige gront. Den 18. dito zeplende aldus langhs 't Hs heen / met een N. O. houden wiut / siende dat ter geen epnd af quam / beraden epndelijck een gat daer dooz te booren / want begost hem allenghs kens te scheuren / en aen schotfen te drijven / alwaer top 't dooz heen jaeghden / tot dat weder in 't klaer water quamen. Hier kregen de wiut wat ruiner / ende hadden een goeden voogtgangh / mitshet water slecht was. Hadden des middaghs de hooghte van 70. graden. 't Welck nae onse giffingh 12. a 13. mijl benoorden de Straet Nassau soude wesen. Wat voox zeplende / gemaeten weder een groote meenighte Hs. En dus een tijde langh of en aen houdende / kregen die selven tijt 't lant in 't gesicht / en bekenden het de Eplanden Mauritijs / Orange / en 't lant van Pieter-Walcheren te wesen / waer mede weder wat verquicht woeden. Wp deden coers van dese Eplanden af O. en O. ren N. aen / om meest van de Noodelijcke winden die hier vallen / gebiedt te wesen. Den 19. dito in den Pagarraet / quamen wp doox de Straet van Nassau / die top met Hs geslopt vonden / so ver als wp beoogen konden / inboegen dat 't scheen 't eenemaal vast lant te wesen / waerom beraden daer doox te booren / tot onder 't Afgoden-Eplant / daer een wepigh klaer water was ; hier op de

namen
by de Eplanden
Mauritijs
en Orange.

30. Tweede Voyagie van Ian Huygen van Lipschooten,

de tweede leggende / wierden van een groote meernigte *Is* / als in een kring omringelt / inboegen op onse leg-plaatsen moesten verlaten / en in een wijck diehagen de wal loopen / om de Schepen soo veel mooghelijck waer te berghen. Hier laghen op de geheele nacht sonder eenigh aenstoot van *Is* / doch sagen geen openingh om weder upt te komen. Den 20. dito hadden noch al een *Moortel* wint en overtrocken *Heimel* met hout weer / sommijts sneeuw-blagen en Hagel / sommige van onse gasten waren op *Daggats* aen land gegaen / en die bevonden het dat wy rontom in het *Is* becingelt lagen. Sagen aen de west-zijde een *Russische* Loddigh leggen / welcke gelupt van schieten hoorende / terstonde t' zepl gingh / latende hun Netten en rommelingh leggen. Sagen binnewaert van de Straet / aen strant 4. of 5. Leere saken / met stinkende Craen / welcke onder de Kegel-stenen begraven waren als oock hier en daer eenige vers gehouwen spaenderen. Wy vergaderden op desen dagh in des Admirael's Schip / en beslooten des anderendaeghs een Jacht met volck upt te senden / om te ondersoeken de gestaltenis en gelegentheyt van de dooz-gangh van de Straet / en het *Is* aldaer. Van gelijcken vonden goet met ons 30. oft 40. gewapende personen / het *Epland* van *Daggats* eens obet te loopen / want aen de ander zyde van't vaste land konden niet komen / om te sien of wy pemant konden aen treffen / die ons van de gelegentheyt des seils / van alles mocht insoymereen / om dat sommighe meyniden / sy hadden Hutten en woon-plaetsen gesien. Den 21. was het noch al een kout en guet weer. Wy togen ontrent 50. ghewapent aen land / loopende 7. oft 8. mijlen ober en weder / sonder eenigh blijck van wooninghen te vernemen. Van sagen hier en daer eenige saken / als woort heu / van Welken gemaakt / en niet Craen gebult: oock sommighe houts seeltjens / geladen met allerhande

Wel-werck / al te maect wel gebonden overdecht / met roomen / pijl-piers en andere smijpserpe / daer veel doestappen van *Idang* / *Wouten* en *Kinderen* / so het schen wy stonden / waer dooz genoech te vermoeden is / dat daer ontrent menschen geweest sijn / die dooz 't gesichte van de Schepen en volck geblucht sijn / en dooz de haestigheyt alles verlaten hebben. Wy tietent al blijven / gelijck wy 't vanden / en lepden daer haes en broot wy / om hem te verfercken / dat wijse niet en sochten te beschadigen. Wy vonden oock op de binnen-strant van de Straet 4. oft 5. doode Zee-Paerden leggen / van uptnemende groote. Hier nae sonder pet meer te kommen vernemen / heerden wy moede en madt weder na de Schepen. Nu die van't Jacht die dooz de Straet mijnden te varen / quamien tot wy de Krupg-hoek toe / dooz 't *Is* heen / dat noch hier en daer met schollen van een dreef / maer komende aen de Krupg-hoek / en mochten niet verder / wijs 't ober al vol *Is* gestopt lagh / en om 't beter te ondersiam / liepen van daer ober land / tot de West-hoek / alwaert *Is* noch ober al vol en dicht lagh / soo verre men sien konde / streckende langs het vaste land heen. Met dese tijdingh sijn sy wederom gekeert / waer dooz wy niet wel getroost waren / wreefende in onse hoope te sullen missen. Den 22. dito was de wint upt den Westen / doch kout en donckerachtig weer / waer mede't *Is* weder innewaert aen quam strijcken / na 't gat toe / soo dat wy om ons daer van te behyphen / 't land bet moesten genaken / 't welck was een grooten intwyck. Ons volck waren om water aen 't *Wigoden* *Epland* gebacen / daer sy van het *Is* beset werden / en 6. baten met water moesten laten staen / om in tijds met het Jacht daer van te komen / doch achter binnen de Straet / moesten het Jacht aen strant laten / en ober land na de Schepen komen. Doch eerlangh dreef het *Is* dooz een sloot weg / sy hoopten wy een

een goede Reys tot ons ooght merck te doen. Den 23. dito liep de wind N. W. en daer nae weder in 't Noorden / en wel met een goede koelte / ende op dien dagh schoon Soonne-schijn weer / driyende het Ws merrendeel weg. Den selven dag ontdeckten een Russische Loding met vyf aen Landt / maer om hem niet verbaert te maken / wilden haer doe niet genaechen. Den 24. was het Ws ober al by gemindert / waerom het Nacht weder bysonden / om de straat te gaen ondersoeken / van gelijcken voeren ter plaetse / daer de voogdaende Lodingh lagh / en quamen yet de Russchen ter spraeck. Wy waren besich in het wilsen van een Zee-plaert / dat daer op de strandt doot lagh / om de hup te genieten. Wy waerden haer van waert by woeren / sy seiden van Penuego / by Colmogro / gelegen in de witte Eer / boden Wechangel / en datse haer eerst gheken ghoomen waren / seiden noch dat sy al de Soort onder het landt van Nova Zembla gelegen hadden / en dooz het belet van het Ws / en waren niet eerder ghoomen. Wy waerden hem nae de gelegensheyt van het Landt. Volck Ws / Winter / Soomer / en andere besonderheden waer op antwoerden / dat het een harde en lange Winter geweest hadde / en dat het een Jaer 't ander niet en sielde / doch dat het Ws noch al te mach vergaen soude / gelijck als het alle Jaeren dede / en dat het noch wel 10. weeten soude wesen / eer dat de rechte Winter an-vingh. Dat het gat oft de Straet wel toe woos / en in de wijcken / bochten / en aen de Zee-kant / maer dat het in de ruime Eer / noch aen dees noch aen geen zyde / minner meet en vlyest. Seiden noch / dat het Landt aen de Noort-zyde van de Straet / daer wy by haer op stonden / een Eplandt was / Vaygats ghe-naemt / streckende ontrent een dagh zeplens / Noorden en Zuiden / en dat hem aen de Noort-zyde af schepde met Nova Zembla / maer dat de passagie tusschen beyde vol Ws lagh. Het volck dat hem op

Vaygats onthout is daer allern des So-mers / maer des Winters vercreken sy aen de Zuyt-zyde van het vaste Landt / daer sy hem des winters in Vosschagien onthouden / dat sy schippen hadden / maer niet veel daer sy mede wisten. Seiden / dat die Af-goden van hem wierden aengebeeden / als wy hem vragden nae de Cartatische Zee / so seiden niet daer van te weten / als sijnde noyt daer ghe-meest / maer datter eenige van Gelliss quamen handelen. Dese Riviere Gelliss sy leyt booz by / en daer woonen Christen op de Griekische maniere. Van de wijde van mislen wisten niet te seggen / by schonken hem een out Compas / daer sy ons wonder om bedanckten. Wy bevalen haer dat sy de Samopeden van het Landt wilden waerschoutpen / booz ons niet schouten te wesen / dat wy hem niet sochten te beschadigen. En siende dat wy geen andere onderrichtinghe konden bekome / namen afscheyt van de Lodingh / des namiddags kregen wy het Nacht weder aen booz / en bracht goede ydinge / en hooye van de Straet sonder belet van het Ws te mogen passeren. Den 25. dito was de windt noch Westelijh / wapende met een harde koelte / ontrent middagh zijn wy weder gelijckelijc 't zepl gegae / in vaste hooye dat wy geen beghinderinge booz hadden. De Zee-waert aen settende / zeplden dooz de straat / tot een wepnig booz by de Twist-hoek / en ontmoeten geen Ws / dan hadden een klaren baen / maer hoort daer aen sagen weder een groote meenigte Ws / deden hoers langs het Eplant van Vaygats. Noortwaert aen / inruende hier dooz boden 't Ws te komen / doch te ver-geers / want de Zee lagh so vol Ws / als of het landt geweest waer / inboegen wy weder nae de Straet mosten toelieken / waer wy des nachts / tusschen de Twist en Krups-hoek arriveerden : met seer wepnigh hooye om van dit Jaer pets te mogen uprechten. Den 26. dito sa-gen met den Dageraet / al het Ws dat wy

top des voorgigen daeghs / soo grooten
stuckweeghs in Zee gelaten hadden / we-
der op ons aen komen dzingen / met een
harden voortgangh / en slopten het gehe-
le gat / van het eene landt tot het ander.
't Hs liep met de stroom tegens de wint
aen / waarom met de Schepen inne-
waerts mosten wijcken / op onse eerste
leggh-plaets om daer bepligh te sijn. Wy
merkten hier dat twee groote stroomen /

het Hs heen en weer dzeven / 't welck een
genoeghsaem bewijs is / van twee open-
bare groote Zeen / gelijk van de Straet
van Magellanes verhaelt wert. Den
27. en 28. dito quam het Hs geweldig op
ons aen setten / inboegen dat wy van al-
le kanten omcingelt wierden ; het was
wel een schoon Sonne-schijn weer / maer
byoor alle nachten op het oude Hs / so dat
wy aen landt / en tot malhanderen daer

over konden lopen. Wy wierden hier van
ernige Beeren besocht / die wy met piec-
ken en het goopen van hout / wegh jaeg-
den / dus lagen wy daer met groot perijc-
kel van 't schip en ons leven / hoopende
alleen op Godts genade. Den 29. dito
wiert het mistich en bochtig weer / sijnde
de wint noch wyt den Z. en Z. W. waer
mede het Hs so 't scheen een weynigh ver-
broochen wiert. Tegen den nacht begon
het wyt den S. N. O. hart te stormen /
met regen. Den 30. dito was de wint
wat doordeligher / beginnende klaer
weer en slapper wint te werden / waer
mede het Hs Westwaert aen / zeewaert
in dreef / inboegen wy in weynigh tijts
weder klaer en open water begosten te
krijgen / dat ons niet weynigh verquich-
te ; doch des middaghs begon de wint te
slappen / waerom het Hs in het gat be-

stooten bleef leggen / het Aecht dat wy
des morgghens wyt gefonden hadden / om
de Straet te besien / quam des avonts
weder met tijding / dat sy aen de zuyder-
wal van de Straet / te weten aen 't baste
lant geweest waren / alwaerfe ontrent
25. mansagen die by hem quamen / leg-
gende de Booghen van hem af / tot een
vertroutwen van den onsen : ons volck
gabenfe eeten en dzingen van 't gene sy
by haer hadden / dat sy ten datch ontfin-
gen en op aten / sepden datter ontrent een
stuckweeghs van haer / noch wel 150 man
lagen / die wyt vrees niet by ons dorsten
komen. Den laetsten Augustus was het
noch al een goet / doch koelachtigh weer /
en overtrocken Hemel. Sonden des mor-
ghens twee Achten nae het landt wyt /
daer sy des voorgigen daeghs 't volck ge-
spoochen hadden / met Colcken / eeten en
dzingen /

Men aen
het baste
landt
volck.

drincken / om te sien of wy dientschap
met hem konden maken / en eenighe ge-
wisse onderrichtinghe van de landen en
getijden konden vernemen. Tegen den
avont quam des Admirael's Jacht we-
der aen boort / met groote moepte door
de schotten / en bracht tjdyingh / dat de
Straet binnen in / van den Afgoden-
hoek af / tot boort by de Krups-hoek toe /
en so ver als sy beoogen konden / weder
foo vol en dick van Is lagh als het steen-
ken nocht : la was 't Is op ses ende
acht badem aen de grent was : hadden
ook nergens eenigh volck konnen
sien oft bekomen / bonden daer een
schijp leggen / van de groote gelijk als
ons roep. Jacht / het welck de eerste
was van die wy daer opt gesien heb-
ben / als nide hier en daer veel sacken
met Spek van de Zee-Paerden / be-
graven leggen tot Traen. Oock een
heel deel sietjens met al haer toebehoor-
ren : 't Welck een gemoetsaem tepcken
was sy met verre van daer waren. Nu't
Amsterdammer Jacht met onse Boek /
waren op een andere plaets aen 't selve
lant / en wiert door langh loopen volck
getwaert / die sy oock te sprack quamen /
zijnde niet ver van vele Putten / gebout
op der Lappen en Dumen manier / de
onse waren in 't eerst van haer verbaest /
om datse met Pijlen en Boogen getwa-
pent waren : dan twee gingen boort opt
met haer te spreken / maer daer nae
quam den gehele hoop by den anderen /
waer onder een was / die haer Oberste of
Koningh scheen te wesen / door dien
de andere hem gehoorsamden / ende
was oock aen sijn getwaert opsichtiger
toegemaecht als de andere / hebbende
sietse oerhanghse / ende aen sijn Boog-
ge so 't scheen banden van klater-gont /
den onsen gaben hem broode en haes te
erten / en schonckense elck eens een bronk
wijns / waer boort sy groote danckseggin-
ge aen ons deden / sy gaben de onse eenige
Pijlen / Welve-tanden / en dierghelike
knapsterpe. In wolle Laechenen hadden

sy wel sin om te inangelen / maer maech-
ten gantsch geen werck van Apwaert oft
gelt / seiden dat wy met ons twee of drie
in 't Doop souden konnen / maer de onse
weggherden sulcks / als willende op een
anderen dagh weder konnen. Seiden dat
het over 3. of 4. weeten weder begoft te
vlesen / 't welck over een quam met het
geen ons de Samopeden 't boorgaende
Jaer gheseyt hadden / dat het Is daer
sontijds wel een gantsch Jaer over en
weder dreef / noch seide den Oberste / dat
30 Christenen waren / Samopeden ghe-
naemt / en dat het Land daer teghen
over / daer wy aen lagen / een Eplande
was / Vaygats genaemt / waer van hy
seide verdruben te wesen / door die van
Noba Zembla / sijn vanden / maer
meende hem noch wel ter gelegentijde
te weeten / evenwel dat hy noch een
knecht op Vaygats had die hem Wel-
werck / Traen en ander tugh vergader-
de / so dat hy met het sijne / aldaer wel een
schip sou konnen af laden / vzaegde nae
onse Schepen en namen. Verzaegt sijn-
de na de Straet en Tartarische Zee / se-
den dat als men door het Gat was / soo
quam men in een klepne Zee van 5. dag-
tepsens langh / en dan had men weer een
gat / daer door wesen / soo wasser een
groote geweldige Zee. Waer wij onsen
Volck vele dingen niet recht konde ver-
talen / sijn wy met Francops van Dale /
die de Russische sprack wel verstont /
noch eens des anderendaegs derwaerts
gegaen. Doen quam een groot Kerp van
Samopeden recht op ons aen / ontfingen
ons met groote eerbiet / de Caproenen
afstrijckende / en gaben ons de handen /
in tepcken van vrede / alwaer wy den
anderen met groote verwonderinge be-
sagen. 't Volck was van de selve gedaen-
te en kleedinge / gelijk wy die in 't boor-
leden jaer in de Straet gesprooken had-
den / uptgefondert datter onder dese van
witte en brunnachtighe cleur waren /
doch den meesten hoop swartachtigh /
hebbende al te samen platte aengesich-
ten /

ten/en seer swart hapt/ sonder haerden/ uytgenomen 2. oft 3. die een wepnighs baertts hadden. Waren al te samen vet en gladt / sijnde getwapent met Pijlen en Boogen / wy vertwillighden hen by ons Jacht te komen / daer Francogs de la Dale haer na al de gelegentheyt vzaeghde. Sp wesen ons hun Ouerste / een be- daeght man van ontrent 50. jaeren out / t' eenemael gekleert als de andere / uyt- gesonderd dat hy een Mus van Bebergs- haiz op 't hooft hadde / hebbende op de kruyn van dien een sterre van getoleurde laphens Laken gemaecht. Had twee Soonen jonge sluze gasten by hem / met wat uytgesonderde Pijl-kokers en Wo- gen / als de ander doch niet veel : sy sep- den al te mael van een geslachte te we- sen / en dat al het volck van Wapgat / Noba Zembla en aen 't vaste lant / te weten van Pitza tot de Riebiere Obp / al te samen sijn Onderdanen waren / en dat het merendeel by hem / nu eerste- daeghs van Noba Zembla en Wapgat / gekomen waren / daer sy him des So- mers onthielden / en des Winters weder nae Pitza toe trocken / onthoudende him in de Woschhagien. Wy verstonden oock van haer / dat sy geen Christenen waren / gelijk de Tolck verkeerdelyck geseyt had / maer Wydenen / en dat sy de houte Beelden en Afgoden / die over al op de Klippen / en uytsteckende Zee- stranden met hoopen stonden/aenbaden / en die vooz haer Goden hielden/aen ba- den van gelijcken de Son en Hemels- tepchenen/soo het schijnt/want willende eenige Eet oft belosten bevestigen / wijs- sen nae de Son die sy tot een getuygen nemen. Van de getijden des Jaers wi- sten wepnigh te seggen / alleen dat daer van haer volck op Noba Zembla / als oock aen de Riebiere Obp en andere Rie- bieren voozder aen/het geheele Jaer on- thielden / en woonachtigh waren : Oock dat de Straet van Nassau des Winters geheel toe vries / maer in de rupme Zee aen bepde yden en vries het gantsch

niet ; sepden mede dat men van hier af in vijf daghen / in de Riebiere van Obp mochte zeplen : oock dat voozby Obp een Riebiere lagh Gillsip genaemt / daer de Russche Loddigen handelen / oock dat daer voozby noch een andere Riebiere was Molcanap geheten / tot welcken 't gebiet van den Groot-Woest van Mos- cobien streckt / onder welckers Woesten Tribuht hy sat / dat de laetste Riebiere Molcanap / aen de eenre zijde onder den Cartael/en aen de ander yde onder den Groot-Woest behoorde : Sepden noch dat hen 't landt albaer / te weten van voozby Obp af / uytwaerts aen streckte / maekende eenen hoeck die sy Woest noe- men/tegens welke hoeck over Woosten aen / soude strecken het eynde van Noba Zembla / alwaer hen ettelijcke van haer volck/het geheele Jaer onthielden / en als men den voozsepden hoeck om is / soo krijght men dan een groote en geweldige rupme Zee / de welke loopt langhs Cartarien / en so voozaen om strecken- de na de waernte toe : dit was al 't geen dat wy van haer konden verstaen. Wy hadden sonderlingh niet veel / dan een wepnigh Zee-Paerden Tand / die sy by na met Gout wilden optweeghen / sy vzaegghden na Meel/ Vleesch / Speck en Wollen-laken / doch waren soo vast hou- wende / datter geen voozdeel aen te doen was ; oock hebben haer dingen gantsch niet te beduyden. Wy hadden wel lust gehad / om him lieber Wippen en Wrou- wen te sien / doch sepden ons dat het ver- re en fere nat om te gaen was / waerom wy 't achter lieten. Hier mede schepden wy van den anderen / en quamen weder by onse Scheepen/een wepnigh hier vooz op onse Riepe verblijft zijnde / want had- den oock geseyt / dat het Ws met de zup- delijcke wint wel haest wegh setten sou- de / sonder ons meerder te hinderen.

Den 2. September was het goet weer en koelte wy den zuden/waer mede het Ws achter ons om dreef / en stelden doen coers wy de borcht Straetwaert in vooz

Mer-
hila-
ringhe
van
daer
de
p-
den
ort-
hael-
den.

Wym
bet.

de tweedemaal / en eer top d. r te begen
in quamen / begon het so hat. e wapen /
dat top nauwlijc de Afgoden- zek konde
boken komen / zepden tot den Krups-
hoek / alwaer top het setten / blijvende
hier tot den morgen / also noch veel Hs
bp de Cluiff-hoek sagen leggen / als oock
om de dappere strom Den 3. was het
beter weer / met een 2. W. mope wint /
en sterft water / en ons scheen dat het Hs
van 't gat wegh geset was / liepen weer
alle gelijk daer dooz heen / hebbende
wint en stroom te daer / waer dooz 't schip
eemen harden booztgangh had / waren in
kosten tijt een groot Ruck weeghs 't zee-
waert in / en sagen ober al klaer water /
uptgefondert in 't Noorden / daer lagh
noch ober al Hs / doch scheenen schotsen
te wesen / maar dese onse hoope om dooz
te geraecken / en duerde niet langh / want
waren haest weder in 't Hs becینگelt / en
de mist bracht sulck een doncker / dat top
dickwils de toppen en Mars-zeplen van
de andere Scheepen niet konden sien.
Dier op hier oft vijf mijlen beoosten de
Straet zijnde / konden op 110. badem
geen geont werpen / saghen beele Wal-
bisschen en blaew water / onsephbare
terpaenen van een openbare Zee / die
hem na China uptspept / so daer slechts
't beset van het Hs niet en waer. 't Was
so mistigh dat top met het geluyt van
Crompet en schieten den anderen mo-
sten adbertrezen. Ontrent een uur booz
de nacht begoft het op te klaren / in boe-
gen top ons met ons 3. bp een bonden /
fonder de andere 4. grwaer te werdent /
maer dooz het schieten konden se wel ho-
ren / en quamen se daer na een groot Ruck
achter van ons te sien. Sagen oock booz
ons upt lande / het welck verkennden het
Staten-Eplandt te zijn / waerom seer
verblijt waren / en quamen daer so recht
op aen zeplen / als had met een lijn ghe-
schooren getweest / en nauwlijcs waren
in de haven geantckert / of kregen een ge-
weidige strom upt den N. W. des nachts
hadden noch moepten met eenige Hs

schossen / die ons booz den boegh dæben /
en al hier om 't Staten Eplant / met een
mael-stroom ging en weer swerven / dooz
dien datter Ebbe en Bloedt gaet / kregen
onder anderen een getweidigh Eplandt
van Hs / recht booz de boegh dæben
dat al 't geen in 't Schip was dreunde /
was in 't aensien gelijk een Stalen-
bergh / wiens dicke en groote ongelooft-
lijck is / booz die 't niet gesien hebben /
hier van getaecten top met groote moep-
te ontslagen. Den 4. dito was het hout
weder / wapende noch al eben gesladigh
den harden A. W. strom / waer mede de
geheele Zee weder vol Hs quam dæ-
ben / en top getaecten aen de wal cont-
om van Hs beset / van sulcke uptnemen-
de groote schossen / dat niet moogelijck
scheen immermeer te smelten oft te ver-
gaen. Den 5. dito moesten dooz 't krach-
tigh aendrijven van 't Hs / noch bet bin-
newaert in / achter aen 't Eplant wij-
ken / en om ons best van 't Hs te mogen
betrijden / settent in een wijck dicht on-
der 't land / alwaer top alsoo al 't samen
boozt aen boozt / ons bp een boeghde / met
alle serckerheyt die top konden bp bren-
gen / van Cabels en anckers / van alle
zijden. Waren terstont van 't Hs ober
al beset / so dat het volck dapper begon
te murmuieren / van daer in psychel van
lijf en goet te moeten blijven / en winter-
laegh te moeten leggen / worden op den
middagh wat stilder / doch mistigh en
bochtigh / waer dooz top weder verande-
ringe dan wint en weer hoopten te krij-
gen. Wp sagen in 't overloopen van 't
Staten-Eplant ettelijcke Hs en lopen /
daer der het volck twee van schooten.
Saghen van gelijcken oock een grooten
witten Beer / die wanneer nae geschoo-
ten wiert / hem van 't Eplant af 't zee-
waert in / ober 't Hs begaf / 't volck wan-
delde beclijts om Gesteenten en bergh-
Christal te soeken. Wp vermerkten
op dees tijt / dat de Bloet upt het Oosten
quam / waer mede genoech bevestight
wiert / van dat het een openbare dooz-
gaende

gaende Zee is. Den 6. dito wordent wat klaarder en sachter weer; zijnde de wint van de Weste-riant / twee van de Maets die Cristal sochten / zijn op dees tijdt niet verre van de Zee-riant / van een Weer aengerast en omgebracht / so was wit en daarom vermoeden dat het de selbe was / die daeghs te booten gesien hadden / was van uptnemende groote / meerder als een groote Ofse aen te sien. Dit ellendigh ongeluck was ons een groote verschickinge / ende wy hebben de twee doode Maats eerlijck op 't Staten-Eylant begraven. Den 7. dito was de wint noch in 't N. en N. N. W. waer mede het ober al weder vol is wiert / 't weer tegen den avont opgeklaert zijnde / so begon het hart te vriesen / 't welk niet wepnigh bedencken gaf. Den 8. dito is het is weder een wepnigh verschooven / al de opper-Steuerlieden sijn in des Admirael's Schip onthouden / om een eynde-lijcke betamunghe te maken / of boort de baert souden achtervolgen / oft wederom keeren / daer veel hebige debatten vielen / doo: dien den Admirael en den meeste hoop / sijn lieten denken dat het niet mogelijk was / pets meer ten dienste van 't te kommen upt rechten / wijs alle vlijt gesnogh aengewent / en de tijdt verloopent

was; hier tegens waten die van Amsterdam in meeninge / men behoefde pman-ten van de Schepen daer te laten vertoeven / en haer avontuur te staen van te verwin-teren / om te besien of zy pets meer kon- den upt rechten / of ondersoeken een weg by Westen Daggats / van by Noorden Nova Zembla heen / waer op geant-woort worde den tijt verloopent te wesen / en dat onse Oorde also niet en hielt: doch so sy het begeerden / upt haer eygen last te bestaen / konden het beginnen; by wel-ke meyninge die van Amsterdam blee-ven / om op haer selven pets upt te rech-ten: maer siende daer na hoe hun het weer aenselde / resolbeerden anders / en Consoorneerde hun met de andere. Den 9. dito was het weer wat klaarder / sijnde de wint upt den W. Z. W. en om dat het is wat van de wal: Zee waert in oerf / gingen van onder het Staten-Eylant te zepl na de Straet van Nassauw / om een sekerder wijck / tot bevijsdinge der Scheepen te hebben. Doch siende dat het daer noch al vol is lagh / wa-ren gedwongen weder op onse oude plaets onder 't selve Eylant te loopen. Hier rachte des Admirael's schip op een rif / dat van de Weste-hoeck van het vasse lant af stach vast / daer by met hulp van

van de andere Schepen / niet sonder schade af quam. Den 10. dito gingen weder van onder't Staten-Eplant zepl/ met hoope van de Straet Nassau te krijgen, eer wy weder van het N^o omcingelt werden / onder wegh ontmoeten een ongelooftelike meenighe groote N^o-schippen / die wy met psychiel passeerden / eyndelijc quamen in de Straet / by de Twist-hoek / daer wy anchorden / hoopende nu 't N^o beter te kommen ontwijcken / als aen het Staten-Eplant / twee van onse Jachten uytgesonden / brachten de 3 abonts tijdingh / hoe dat over al vol dā N^o lagh / uyt gesondert in het Nooyt-Costen. Den 11. dito in den Dagtaet / wiert noch eens een tocht bestemt t' zeelwaert te doen / om te sien of eenighsins moogelijc was / een dooz-tocht te komen vinden: Maer mosten wel haest weder te rugh keeren / wegen de groote meenighe van 't N^o / tot aen

de Twist-hoek / daer 't weer open water was / zeplende also tot by den Krups-hoek / want mochten dooz den harden en contrarie wint niet hooger komen / daer wy anchorden / verwachende beter weer / hier namen expresselijc merck op het loopen van 't getp / en bevonden dat een Ooste en Weste-Maen volle Zee maecte / komende de Floet int het Oosten / en de Ebbe int het Westen / waer dooz gansch geen twijfel en blijft / van beoosien de Straet een open doozgaende Zee te wesen / als wy aen alle tepchenen bevonden hebben. Op desen dagh bonden onse gasten aen de Oost-ypde van Vagats / tusschen de Twist-hoek en Krups-hoek / een dooden Walvisch leggen / hebbende Rakebeenen van 16. voeten langh / en dick na adbenant: 2. van de Rakebeenen sijn mede in Hol-lant gebracht / een hanght te Enckhuy-sen op de Doelen / en een ander tot Vaer-

Deer
groote
hakebe-
nen van
een Wals-
vis.

len op 't Stad-huis. Den 12. dito quam wy met de Boots by eenige Walvischen / daer van wy eenige met bijlen doot sloegen / en te sloop brachten. Den 13. dito begoft het een afsgrifelijc storm te wapen / so dat Hemel en waer scheen bereenighe te wesen / en wy dien dagh niet konden uytcrechten / mosten blijven

leggen / op Godts genade / en beter weer en wint verwachten. Den 14. was de wint noch al in het W. N. W. met een hart kilaer weer / maer niet soo quaet als des boozigen daeghs / wy haclden ons eene anchor weder op / 't welck so krom ghebooghen was aen de schaft / dooz de kracht en het getwelc van de wint / ge-

lijck als of het een speide geweest had / waer by genoegh te aenmercken is / hoe danigh het ontweert geweest moet hebben / 't meeste dat ons aen 't ancker be- hielt / was de vaste en goede Kley-gront / die men niuwers beter om te ankeren mach binden / hoopten op veranderinge van wint / om dan bequameelijck weder- om na hups te konnen keeren. Den 15 wiert de windt wat zupdelijcker / en be- ginnende klaer dagh te worden / saghen het Hs weder met groote meenichten / dicht en vol de Straet in komen dypen / maeckende foodanigen voortganch / dat wy ghenoech te doen hadden / om onse anckers in tijds op te kuyghen / ende de Kruys-hoek om te laberen. Sagen dat het Landt van Wagats / op veel plaet- en / wit van sneeuw bedeckt lagh / en konden ons niet genoegh verwonderen van 't Hs / want meenden by nae booz- secker / datter geen Hs meer in Zee ge- bleven konde hebben / of ten minsten wel- ses dagen zeplens verre geweest hadden / door den boorzaenden harden strom / maer sagen nu het teghendeel booz onse oogen / waerom gantsch geen raet was / yet meer te vertoeven / want saghen nu blijkelijck genoegh / dat geen beteringh van dit Jaer te hoopen hadden / waer- om wy epndelijck / in 't zeplen / al te sa- men weder in des Admirael's Schip by een quamen / ende alle saecken wel in ge- sen hebbende / hebben een Cuygh-schijf gemaect / met gelijcke stemmen / na de waerheyt van 't geene ons bejegent is / en wat ons verzoofsaecht heeft wederom te keeren / tot een pder sijn verontschul- diginghe / om te schoutwen alle na-klap- pinghe / die upt haet ofte anderints / sou- de mogen spruyten ; gelijck als het selve by de Verbalen / van elck een in 't beson- der daer van gehouden / byeder kan ge- sien worden.

Zijn aldus gelijckelijck weder na Hol- landt gezept / wierden dien dagh wep- nigh ps gewaer / waer door vastelijck te gelooben is / het geen dat ons de Russen

en Samopeden geseyt hadden / dat het Eplandt van Wagats / by Noorden / een af-schepdtel van Nova Zembla heeft ; en is te bedencken dat het al een groot Open moet wesen / door welcke het meestendeel van het ps heen ghebreen wordt / in de andere Zee van by Oosten de Straet / in voegen dat het op dese ma- niere een Canael maect / gelijck dat van de Hoof den tusschen Brankrijk en En- gelant / tot Hefant toe / ofte aen de an- dere ypde / tot Witlandt en Kijn toe / waer in het / om de veelheyt / verstoppt blijft. Den 16. dito was de windt oost / met een goede koelte / hadden een hol water en harden voortganch / kregghen somtijds huisen van Sneeuw en Hagel / soo dat de scheepen geheel wit scheenen te wesen / deden onsen cours N. W. ten W. en W. N. W. aen. Den 17. dito beginnende te dagen / bevonden wy ons door 't ontweert / van alle de andere scheepen verstecken / uptgesondert ons Jacht / hadden een hel- der hout weer / en gisten ontrent de leng- de van 't Landt Candenoës te wesen / doende noch al de coers van des voori- gen daeghs. Tegens den about quamen wy weder by den Admirael en 't Am- sterdammer Jacht / hadden de diepte op 39 en 40. badem / gisten de lenghte van d' inkomste van de witte Zee te hebben. Den 18. was het wat beter weer / waer- om wy 't met ons vier scherpen / sonder van de andere te weten / wonden / doende onsen coers N. N. W. en N. W. ten N. aen / was een sel hout weer / met hagel en sneeuw / hadden tegens den dageraet de diept van 38. badem. Den 19. dito begon het weer en de zee wat te bedaren / ontrent middernacht / wijl het helder Wane-schijn weer was / wierden het landt van Candenoës ghewaer / en bon- den 30. badem diepte. Den 20. dito wat nader aen 't landt komende / konden het beter erkennen / en sagen dat het ober al vol en dick met sneeuw bedeckt lagh. Den 21. 22. en 23. dito / hadden noch al hardt quaet weer / soo dat by na wan- hoopten

hoopten weder goet weert te sullen krijghen. Den 24. dito hadden noch al het selve weert en wind / met geduerige buijen van hagel en sneeuw; zeplende aldus tot tegghen den abont / doen hadden veel hagel en buijen / kregghen epndelijck met groot pijnkel / 't landt van de 7. Eplanden in 't gesicht / aen de west-kust van de witte Zee / na middernacht begon het weert een wepnigh te bedaren / waer mede het Volck hoope schepce van noch behouden in 't Vaderlandt te sullen aenkomen. Den 25. dito sagen weder lant / het welck vele dachten Sweetenoegs te wesen / het welck leyde 15. ofte 16. mijl beoosten de seven Eplanden / wop zeplden of oerben meest langs de wal heen. Den 26. dito wat booz den dagh / wenden het weder na de Wal toe / dooz dien den Admirael daer ergghens een Haven / om te anckeren / vermenpde te vinden / maer met den dagh daer bp komende / vonden gantsch geen gelegentheyt. Dit Landt was ober al so wit van sneeuw / dat men daer geen aerde van erkennen konde. Den 27. dito hadden noch al de windt van upt den Noorden / met een passelijcke koelte / begosten doen groen en gron-dagh water te krgpen / een secker tepken van 't Landt van Candenoeg / wop wendte weder op den boegh nae 't Westen. Den 28. 29. en 30. zeplden noch al met een N. W. wint / hadden veel sneeu en hagel-buijen upt den Westen. Deel van onse gasten begosten op dees tijdt het Schip-buick te krijgen / 't welck groote verslagenheyt maecte. Oock en konden dooz contrarie weert upt de hoogte van Sweetenoegs niet geraecken / Het welck de verslagenheyt verdubbelde / wop de wintert-tijt vast genaecte.

Den 1. October hadden de wint noch upt den Westen / met een tamelijke koelte doch hout en regennachtig weert / tegghen den abont gisten in de lenghte van Kildapn te wesen. Des anderen daeghs tegghen den abont saghen 't lant van Kiego; of Diffeberg-Eplandt / dwaars van ons

af leggen / sijnde so wit besneeuwt / dattet 't eniemael krijt scheen te wesen. Den 3. sagen des morgens 't lant van Wardhups / mede vol sneeuw / gelijk het voorige / begoft op den dagh hart te stozmen / welck hart weert tot den 6. daerde / als doen sagen tegghen abont lant / na giffingh de Noort-kijn / oft wat beoosten daer bp / en begon het weert een wepnigh te bedaren. Den 7. dito wat booz den dagh begoft de wint weert upt den Westen te wapen / met soo harden stozm en verbolgen water / dat wop onse schoober-zeplen alleen passelijck mochten opboeren / sijnde daer en boven een doncker nat weert / des morgens kregghen dooz onachtsaemheyt van den Jongen vaant in de Comburs / 't welck groote verbaesheyt gaf / doch wierde haest gebluft / tot groot geluck / in soo quaet weert. Den 8. dito hadden noch al 't selve hart / ongestupping / doncker weert / doch niet te hout / met een N. E. W. en Westelijke wint / en's nachts waren de twee Jachten van ons af gedwaelt / sonder dat wopse weert in 't gesicht konden krijgen / epndelijck dat den Admirael en ons Schip alleen bp den anderen waren / noch soo met schoober-zeplen 't zeelwaert in Noorden aen zeplende / sagen dien dagh 't schijnfel van de Son / 't welck ons seer verheughde / daer bp begon het weert een wepnigh te bedaren / tegen den abont begon het storch te vriesen / en hadden de hoogte van ontrent 74 graden. Den 9. dito gebuerde noch al den N. en N. E. W. wint / begoft so geweldigh te sneeuwen / dat het Schip oberdeekt wiert / en was oock terstont verbroosen. Wop misten des morgens van gelijken onsen Admirael / sonder die meer te sien / inboegen dat wop mi alleen bleven / des nachts wiert het wat stil / en liep de wint Westelijck. Den 10. hadden noch al hout weert en harden voortganch / met veel sneeuw / en was des nachts seer doncker. Want is aen te merken / dat men op alle dese contrepe / gantsch geen licht oft schijnfel / noch gesicht

schijn-
fel van
de Maen
onkent
d. Noog-
hant.

sicht heeft van de Nieuwe Maen / tot datse Vol is / als dan so krijght men die / tot soo lange als sy weder vol-eynt / sonder nacht oft dagh wegh te gaen. De nachten als 't helder en klaer weer is / dat doch seiden gebeurt / sijn veel licht-schijnender-want de starren schijnen het licht van de Maen te gelijcken. Den 11. begost het weer wat hart te koelen / met een selle koude lucht. Dit etmael was het eerste / van al den tijdt dat wy op de baert geweest hebben / dat booz de wint hadden: na de middag nam de koude een wepnig af / wy zeilde coers *S.W.* aen. Den 12. was de wint noch al *S.O.* en somtijts wat *S.* komende bptwijlen met overduijvende regenbupen / hadden ondertusschen een klaren Sonne-schijn / 't welck in veel tijdt niet gebeurt was / des middaghs hadden de hooghte van seiven en een derden deel graedt / ende na gissingh ontrent 14 ofte 15. mijlen van het landt / te weten van de Eplanden Trompsont en de seiven-steen / hier was het weer wat lijdbaer : Doch is aen te merken / dat hoe wel wy hier waren in de selve lenghte / hooghte en Pararel van Waggats en de contrere van Candenoës en Sweetenoës / soo en is 't daer noch tang op de helft na soo kout niet / sijnde daer-en-boven noch later in de tijdt / maer de meenichte en het gestadigh *W.* by Waggats / veroorzaecht een kouder lucht. Het Menschelijck vernuft moet hier booz Godts wonderheden verbaest staen : wie soude in boortighe tijden geloof hebben / dat het moogelijck was de *Zona Frigida* / of ongetemperde *Zona*

te mogen bebaren / ja dat meer is van menschen bewoont te worde / dooz die onspdelijcke koude / gelijk men insgelijcks geloof de / en booz gewis bevestigde van den *Torrida Zona* / te weten van den eenen *Tropicus* tot den ander / en onder de *Linie Aequinoctiael* ook onwoonbaer was / en onmoogelijck te passeren / dooz de gestadige hzandende hitte der Sonne; 't welck beyde gantsch contrarie bevonden wert / alsoo ick van beyden een goede getuygen ben / ende selfs anders heb onderbonden : hoe wel dat den *Torrida Zona* geen gelijkenisse heeft by de ongetempertheit van den *Zona Frigida*. Waren hier op de hooghte van 74. grad. zijnde in de reekeninghe een-en-tachtentigh graden van de Son verscheppen. Den 13. dito geduerde noch al het selve weer / waren op de lenghte van *Wero* / beneden de Eplanden van *Rust*. Den 14. 15. 16. en 17. dito / hadden noch al het selve weer en windt / kregen doen de hoek van de Stad en 't Land van *Rijn* in 't gesicht. Den 21. dito saghen veel Walbisschen / en waren aen de uiterste hoek van 't Landt van *Dooyweegen* / en den 23. des nachts passeerden *Doggers-zandt* / en den volgenden dagh quamen wy onder de *Haringhbuysen*. Den 26. dito quamen in *Cerel* binnen / nae dat wy geweest waren vier Maenden min seiven dagen / hebbende twee Maen verlooren; en wy waren het eerste Schip van onse Vloot / dat binnen quam : doch de andere Schepen volghden in wepnig daghen / en quamen alle behouden in 't Vaderlandt.

Eynde van de tweede Reyse van Jan Huygen van
Linschooten, na Vay-gats.